

Zay Anna személyéről kevés adat áll rendelkezésünkre ahhoz, hogy pályáját folyamatosan végigkísérhessük. Amit tudunk, az is főként férje, Vay Ádám kuruc generális életének eddig feltárt mozzanataihoz kapcsolódik. Mindezt csak néhány levele, s két kéziratban fennmaradt könyvének utalásai egészítik ki.

Zay Anna, az 1681-ben nádorságra is jelölt csömeri Zay András és báró Révay Krisztina házasságából született.¹ Sem születésének, sem halálának évét nem ismerjük.² Első datálható adatunk Vay Ádámmal kötött házasságának ideje is pontatlan: 1696 – Iványi Fekete Erzsébet, Vay Ádám első feleségének halála s temetése – és 1699 közé tehető, hisz röviddel ez után született Júlia leányuk.³

1701-ben Longueval árulásának Vay is áldozatul esett, mert Rákóczi nevé mellett az övé is felkerült a lázadók listájára. A vád felségárulás. Letartóztatták hajnácskői birtokán, majd 1701. május 16-án Eperjesről útnak indították Bécs felé.⁴ 1701. június 22-től⁵ a bécsújhelyi börtönben lett rabtársa II. Rákóczi Ferencnek, kit már korábbi birtokperes ügyében személyesen is megismerhetett. November 21-én Rákóczinak sikerült a szökés, ám Vay még sokáig raboskodott.⁶

Zay Anna sokat fáradozott férje ügyében. Számos ajándékkal egyengette szabadulásának útját. Kellő bizonyítékok hiányában is csak 1702. augusztus 10-én mentették fel hitvesét. „*A régen várt hírre sietve utazott fel eléje Bécs-*

* Az 1991. évi szegedi Országos Tudományos Diákköri Konferencián díjazott dolgozat. Vezető tanár: HÜBERT Ildikó

¹ NAGY Iván: Magyarország családai. Pest, 1865. XI. köt. (a továbbiakban: NAGY XI.) 101.

² Adattár XVII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez 3. köt. Művelődési törekvések a század második felében. Herepei János cikkei. Szerk. KESERŰ Bálint. Bp.–Szeged, 1971. 177–181.: Miért maradt el kurucz Vay Ádám felesége felett tartott gyászbeszédnek kinyomtatása? Nagy-Váti János beszédében a megjegyzés: „85 napja halott”, a beszéd pedig 1696. március 18-án hangzott el. E szerint Iványi Fekete Erzsébet halála 1695. december 25-én következett be.

³ Júlia epitaphiumán a temetés dátuma: 1716. április 14., 16. életében. Közli: HOPP Lajos: A Rákóczi-emigráció Lengyelországban. Bp., 1973. (a továbbiakban: HOPP 1873.) 90–109.

⁴ ESZE Tamás: Vay Ádám, Vaja, 1963. (a továbbiakban: ESZE 1963.) 9.

⁵ HÖGYE István: Adatok Vay Ádám élettörténetéhez és irodalmi munkásságához. = Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. (a továbbiakban: HÖGYE 1970.) 484–494.

⁶ Rabságban írott verses életrajzát is közli HÖGYE 1970. 487–494.

be. *A szabadulás iránt való decretumot*” Vay csak késve kapta, így a november 10-e utáni napokban térhetett haza.⁷

Az egyre erősödő kuruc mozgalom elől Hajnácskő várában húzódtak meg, s védekeztek, miként a többi nógrádi nemes. Csak akkor „kapituláltak”, mikor a Hadi Tanácstól segítséget már nem remélhettek. 1703. szeptember 4-én Hajnácskő várában megvendégelte a kurucokat, ahogy a korabeli forrás is megjegyzi: „...*Fileki Szőcs János két zászlóalja kuruczczal Hajnácskő alá beszállván Vay Ádám uram jó szót adott nékiek...*”⁸

Szeptember 6-án már Rákóczinál találjuk, október 27-én pedig a fejedelem – „...*megtekintvén igaz magyarságát, hazájához, nemzetéhez való buzgó szeretetét, ritka példájú készségét és serénységét, tökéletes és próbált magaviseletét, melyet azelőtt is ezen magyar ügy mellett lőtt megfogattatásával és szenvedésével megbizonyított ...*” – kinevezte a jászok és kunok főkapitányává és udvari marsalljának.⁹

Ekkor került Zay Anna a hajnácskői „elszigeteltségből” a fejedelmi udvar politikai légkörébe. Itt férje „*jó lelkiismerettel és teljes serénységgel*” végzett nehéz tiszteinek méltó támasza. Mátyási Ádám festményeit nézve öntudat, méltóság sugárzik személyéből, cseppet sem maradva el komoly és tekintélyt parancsoló hitvesétől.¹⁰

1704. február 16-án Rákóczi Vay Ádámot Munkács főkapitányává tette meg. Személye az udvarban nélkülözhetetlen volt, bár Bercsényivel, főként Forgáchcsal való ellentéte egyre erősödött, bírta a fejedelem bizalmát. Vay jelentette a kapcsolatot a protestáns erdélyi rendekkel. Jó családi összeköttetésekkel rendelkezett, hisz Bethlen Miklós kancellár násza, mert elsőszülött leányát – Erzsébetet – Bethlen Mihály vette el.¹¹ Erős hite miatt is bíztak benne. 1706. február 12-én őt és Kálmánczay Istvánt küldték a szövetséges rendek képviselőjeként az erdélyi rendekhez.¹²

1707 decemberében a 25 pontba foglalt, a fejedelmi udvarban szolgáló urak rendtartásának Vay volt az egyik fő szervezője.¹³ 1711-ben vajai kastélyában adott helyet Rákóczi és Pálffy János császári tábornok eredménytelen tárgyalásaihoz.¹⁴

⁷ HÖGYE 1970. 493.

⁸ Idézi HÖGYE 1970. 495.

⁹ Uo., vö. ESZE 1963. 11.

¹⁰ A képeket újabban közli: HOPP 1973. képmelléklet, 2.

¹¹ NAGY XI. 101.

¹² HÖGYE 1970. 493.

¹³ Uo.

¹⁴ Uo.

Rákóczi Munkács várának parancsnokságában hagyta udvari marsallját, midőn 1711. február 21-én Lengyelországba indult. Vay betegsége miatt hátráltatván csak március 1-én indulhat,¹⁵ ezért feleségét s gyermekeit – az előző házasságból származó legifjabbat, Ádámot, és a Zay Annától valókat: Sámuel, Klárát és Júliát – előre bocsájtotta. Szathmári Király Ádám Napló–Könyvében a március 6-i dátumnál a következőket találjuk. „(Vay Urammal) ... *estve nyolc óra tájban értünk bé Strij Várába, holott is több Magyarokat Vai Ádámné, Török Andrásné Asszonyoméknál, Kántor István és Benyiczki Gáspár Secretárius Uraiméknál többet nem találtunk.*”¹⁶

Utolsó megbízatásként Vay Bercsényi oldalán tárgyalt Jaworowban az orosz követekkel.

Vay Ádám felmérte, hogy a fejedelmi udvar immár nem szükséges segítség, hanem költséges teher, s 1711. április 30-án Rákóczi utasítása szerint feloszlatta: „*Elbocsátottam szegényeket olykeseredett szívvel, mint ki anyját, atyját siratja ... Síró embert én annyit egyszersmind nem láttam.*”¹⁷

Lengyelországban nem érezték magukat biztonságban: „*Az ide valólenyegység irtóztató mint rettent és fenyeget bennünket.*”¹⁸ – számol be Vay.

A hazatérés reményétől megfosztva követték a fejedelmet: „*Udvari-Kapitány Vay Ádám az Asszonnyal és gyermekeivel s cselédjeivel jüttenek hozzánk hajónkon Dantzára...*” – jegyezte be 1712. július 21-én Szathmári Napló–Könyvébe.¹⁹

Rákóczi Franciaországba távozásáig – hová Vay már nem követte –, gyakorta megfordult az „*Udvari Marsall Úr és Felesége*” a fejedelmi vacsorákon és fogadásokon.

Ekkoriban kezdte el első könyvét Zay Anna: „*.... midőn majd egész Esztendőt Töltöttem volna el ottan csoportoson reám tódult nyomoruságimnak enyhítésére bús elmém háborúinak csendesítésére s mulattatására fogtam e tsekély munkához ...*”²⁰ – Petrus Andreas Matthiolus Herbáriumának fordításá-

¹⁵ Az indulás dátumát Szathmári Király Ádám Napló–Könyve: „*Indultunk Vay Urammal Munkács várából die 29. Februarii*” – adja meg, ami nem lehetséges. THALY Kálmán: Rákóczi tájr. 2. köt. Bp., 1866. Sz. K. Á. Napló–Könyve. (a továbbiakban: THALY 1866.) 235.

¹⁶ THALY 1866. 235.

¹⁷ ESZE 1963. 28.

¹⁸ Uo.

¹⁹ THALY 1866. 261.

²⁰ Árva Zay Anna: Herbárium, Előljárobeszéd: „*.... az én kedves Néhai Férjem, és Uram Te-kintetes és Nemzetes Vajai Ádám Szeretett engemet, és hosszas bujdosásra birt s indított, és ottan éppen Lengyel Országon túl, Prussiában Dantzka Városában midőn egész Esztendőt töltöttem volna el ottan csoportoson reám tódult, nyomoruságimnak enyhíttetésére bús elmém csendesítésére s mulatására fogtam e tsekély munkámhoz...*” OSzK Quart.

hoz. Ifj. Vay Ádám még 1713-ban hazatérhetett és átvehette azon örökségét, melyet testvérei hagytak neki: „*Midőn a folyó 1714. Esztendőnek Július havának 12. Napján Dantzkai keserves bujdosásomban meg értettem elébbeni Feleségemtől származott négy kiházasított Leányaim Anyai Örökös és Keresett Jóságok Praetextussával összevegyítvén az Feledi, Serki, Kazai és Bornai Jóságokat megosztotak volna*”²¹ – írta testamentumába Vay.

A kezdeti francia támogatás elapadásával nagy szegénység lett osztályrésze a bujdosóknak. A valóságot tükrözte Vay Ádám ezen 1714. október 29-én kelt végrendeletének kifejezése: „*velem nyomorgó Zay Anna Kedves Feleségem.*”²²

A vést hozó felleg azonban nem vonult el a család feje fölül. 1716. április 14. napján temetik el az „emberi korokat megért” 16 esztendősen elhalt leányukat, Júliát.²³ Kevéssel Júlia halála után Zay Anna „kedves urát”, egyetlen támaszát is elvesztette – hosszú betegség után – 1719. január 31-én. „*Uram Januárius havának utolsó napján e világbul kimulván, két gyermekimel edgyüt nagy gyamoltalanságban hagyta Arva fejemet.*”²⁴ – kezdi Ráday Pálnak küldött levelét. „*Danszkan 5 Martij 1719.*” Végén az aláírás – s ettől kezdve mindig: **Árva Zay Anna.**

Levelében kérte az „Emberséges Ember” segítségét a hazatéréshez: „*Mert jód lehet ezen dolgoknak véghez vitelit még innen való kimenetelkor fiúi kötelességeire fogadva ifjfu Vay Ádám Fiam Uraim, de semmi jelit nem tapasztalom munkálkodásának ...*”²⁵

Hazatértét mostohaleányai sem kívánták: „*Ami magam Attyafiait illeti, ha eő kegyelmekhez valami bizodalmom lehetne, nem illenék talán mas Emberséges Emberhez folyamodom, de ahhoz kevés reménységem lévén, sok okokra nézve kételen vagyok alkalmatlankodni kegyelmedhez.*”²⁶

1719. július 30-án Ráday közbenjárására Illésházy Miklós kancellár előterjesztvén Zay Anna ügyét, sikerült kegyelmet kieszközölnie. Október 3-i levele tanúsága szerint hazatértét már csak 4000 német forintnyi adóssága akadályozza.²⁷

Hung. 3268., Quart Hung. 1969. Kiadása a Folia Rákóciana sorozat 2. köteteként. A bevezető tanulmányt írta: FAZEKAS Árpád. Nyiregyháza, 1979.

²¹ ROMÁN Ernő: Az öreg Vay Ádám a bujdosó kuruc végrendeletei. = Sárospataki Református Lapok, 1913/2. 17–18.

²² Uo. 18.

²³ HOPP 1973. 107.

²⁴ SZELESTEI NAGY László: Árva Zay Anna hazatérése lengyelországi bujdosásából. = Ráday Pál. Szerk. Esze Tamás. Bp., 1980. 409–423. (a továbbiakban: SZELESTEI 1980.)

²⁵ SZELESTEI 1980. 422.

²⁶ Uo.

²⁷ Uo. 423.

Férje halála után kezdte írni *Nyomoruság oskolája...* című imakönyvét, melynek címlapján a befejezés éve: „Dantzán 1721. Esztendőben.”²⁸ A könyvecske tartalma Vay Sámuelhez intézett intelem, és hangvétele – mint távol lévővel beszél vele –, bizonyítja, hogy Sámuel még ezt megelőzően (feltehetően 1720-ban) hazatért.

Árva Zay Anna azonban csak 12 év bujdosása után, valószínűleg 1722-ben térhetett haza leányával, Vay Klárával.

*Tizenkét esztendőt tölték bujdosásban,
Tengei habok közt biztalanságban,
Onnan szabadulván élek árvaságban,
Végzem is életem boldogtalanságban.*²⁹

– írta már az itthoni időkről. Életét ekkor a birtokai visszaszerzéséért folytatott perek keserítették, a szegénység és kiszolgáltatottság sem múlt el.

Mányoki Ádám által a Vay-örökösökhöz 1731-ben írt levél alapján ítélve ekkor még élt.³⁰ Ez az utolsó ismert adat róla.

Zay Anna írói munkáinak népszerűségét a számos fennmaradt XVIII. századi másolat bizonyítja. Szinnyei József is³¹ megemlékezik róla, de hozzáteszi, hogy a két könyv: a *Matthiolus Herbáriumából összeszededetett orvoskönyv és a Nyomoruság oskolája*, Bethlen Kata nagyenyedi könyvtárában megtalálható volt, ám a könyvtárat az oláhok 1849-ben fölégették.³² Szerencsére több másolat maradt fenn mindkét műből.³³

A *Nyomoruság oskolájának* egy, a zsolcai Vay-ág könyvtárában talált másolatát írta 1914-ben Román Ernő.³⁴ (Tartalmilag ez mutatja a legtöbb ha-

²⁸ Duod. Hung. 167.

²⁹ Uo. fol. 171.

³⁰ Vö. SZELESTEI 1980. 412.

³¹ SZINNYEI József: Magyar írók élete és munkái. Bp., 1984. 14. köt. 1753. hasáb.

³² Gróf Bethleni Bethlen Kata Gróf Teleki Józsné a maga számára gyűjtögetett Magyar Bibliothekájának laistroma. Össze írta Bod Péter. 1752. Sajtó alá adta BOLDIZSÁR Kata Piroska, Benczúr Gyuláné. Bp., 1911. Catalogus, 3. 339., 378.

³³ A Herbárium egy másolatának kiadása jelent meg 1979-ben Nyíregyházán, FAZEKAS Árpád gondozásában. Az OSZK-ban három XVIII. századi másolata található: – A Quart Hung. 1969. jelzetűben találjuk a teljes címet: „Orvosi Könyv melyet Néhai Tudós és igen híres Doctor Matthiolus Tseh nyelvre fordítottatott és meg-is bővített 1690-ben Herbáriumából A Nyavallyák rendi szerint: Dantzakai keserves bujdosásában maga és Gyermekai számokra össze szedetett, és Magyar nyelvre fordított Néhai T. N. Vay Ádám Özvegye Tsömőri Zay Anna.” 422 számozott oldal s 7 szám nélküli levél, ebből 6 üres. Két vagy több kéz írása. – A Quart. Hung. 3296. jelzetű Rátz Elek 1765-ös másolata. – Quart. Hung. 2815. A másolat nem a teljes mű átirata, s hiányzik a címlapja is. Egyazon kéz írása.

³⁴ ROMÁN Ernő: Kurucz Vay Ádámné sz. Zay Anna imakönyve. = Sárospataki Református Lapok, 1914. 81–83., 93–94.

sonlatosságot a most kiadott művel.) E szerint: „*húsz prózában írt imát és tizenkilenc énekkölteményt, további néhány lapnyi szemelvényt a Zsoltárok és Példabeszédek könyvéből, s végül utószó-félét fiához*” tartalmaz.³⁵ Pontosabb ismertetést azonban nem találtunk a könyvről.

A későbbiekben Ferenczi Zoltán Kurucz Vay Ádám br. Zay Anna imádságos könyve címen 1925-ben egy másik másolatot írt le:³⁶ „külső tábláján A. Z. A. W. S. betűk olvashatók fekete nyomással.”

A könyv egyébként címtelen. E betűk értelme a következő: Árva Zay Anna Way Sámuelnek. Ezt meg lehet állapítani az *Ajánló Levél*ből s még inkább az *Utószóból*; mindkettőt fiához intézte. Ez utóbbi datált: „Dantzán 1721.”³⁷ Mindezek alapján helyesen feltételezte, hogy az általa fellelt könyv és a *Nyomorúság iskolája* egyazon mű.³⁸ Újabban Szelestei Nagy László említi két XVIII. századi másolatot, melyek közül a teljesebb e kiadás alapja.³⁹

A kötet nyolcadrét nagyságú, nyomatmintás bőrbe kötött könyv. Jól olvasható, egyazon kéz által másolt s javított kézirat. Teljes terjedelme 169 oldal.⁴⁰

Az imádságos könyv szerkezete hagyományos. A fiához, Sámuelhez szóló *Ajánló Levél* után⁴¹ könyörgések, elmélkedések és hálaadások követik egymást, szám szerint 21.⁴² Majd különálló egységként a „*Szent Dávid Sol-táraiból ki szedett szók, melyek három részre el osztattak*”⁴³ áll, végül az *Ujj Énekek* következnek a Szenci Molnár Albert által fordított zsoltárok dalmára írt 20 énekköltemény.⁴⁴

³⁵ Uo. Közöl egy verset is, mely a Haragodnak nagy voltáról nótájú ének változata.

³⁶ Irodalomtörténeti Közlemények (a továbbiakban: ItK), 1925. 234–238.

³⁷ FERENCZI közli az *Ajánló Levelet*, 16 imádság címét, nyolc vers nótajelzetét, az *Utószót*, és a más kézzel utóbb beírt két verset – közülük az egyik a *Búban ellankadt szívnek jajgatása*. A könyv lelőhelyét nem adja meg.

³⁸ Újabb bizonyítékot közölt HOPP 1973. 97. a marosvásárhelyi Teleki Könyvtárban talált 5 lapos másolat alapján, mely a *Búban ellankadt szívnek jajgatása* című verset és a címlapot tartalmazta (MTAK, Mikrofilm: C 1477.) A címlapon téves „A 710. Esztend.” datálás. A címlap fotóját a 4/d képmellékleten láthatjuk.

³⁹ OSzK. Duod. Hung. 167., Oct. Hung. 856.

⁴⁰ Ugyanezen kéziratot használta 1931-ben HARSÁNYI Ilona is „A XVII. és XVIII. század költőnői” című dolgozatához. A kötet korábban a Nemzeti Múzeum Könyvtárában volt Magyar Asszonyok Könyvtára 677. jelzettel – innen került az OSzK-ba. Mai jelzete: Duod. Hung. 167. (A továbbiakban e kézirat lapszámaira hivatkozunk.)

⁴¹ 2. l.

⁴² 3–21. l.

⁴³ 21–29. l.

⁴⁴ 30–54. l.

A korábbi leírásokból kitűnik, hogy e könyvecskéből hiányzik az *Utószó*, melynek a *Búban ellankadt szívnek jajgatása* című vers előtt kellene állnia. Ez azonban az OSzK Oct. Hung. 856. példányában megtalálható.⁴⁵

A könyv keletkezési idejének és körülményeinek meghatározásához az imák és versek életrajzi adatai nyújtanak lehetőséget. Az *Ujj Énekek* első tagjában olvashatjuk:⁴⁶ „Életem Társa engem el hagyott/ Özvegységet reám keserveset hagyott.”⁴⁷

A kezdet tehát 1719. január 31-e utánra tehető. Sorai a dantzkai évek keserű hangulatát sugározzák felénk:

Ki üzettem én Házamból
Messze kell laknom hazámtól
Idegen földön nyomorgom
Szörnyű orcza pirulással
Kenyeret eszem sirással.⁴⁸

Valószínűleg kérelmezte az udvarnál is hazabocsáttatását. „Sz. Ur Isten kérélek hajcsd hozzám az én Királyom Szívét, a kinek uralma alá vetettél.”

Leveleiből tudjuk, hogy végül Ráday Pál közbenjárásával sikerült kegyelmet kieszközölnie. Az imák zárótagjában vigasztaltóbb hang csendül fel:⁴⁹ „régen kívánt orámat engetted megérnem, melyben édes Hazám felé indulok.”⁵⁰

Az *Utószó*ban lezárja művét: „Édes Hazámba nem úgy mint mentem volna, de üresen jöttem ugyan, de lelki képpen örömmel és vigasztalással tellyes, a melyből származott egynehány imádságot, és Éneket az én Istenem

⁴⁵ Oct. Hung. 856.: A könyv negyedrért nagyságú, 34 lapos, egyazon írással készült. Tartalmazza az *Ajánló Levelet* és az *Utószót*, illetve 14 imádságot, 7 költeményt. A versek a 29, 38, 37, 43, 44, 48. lapokon található énekek változatai. Az 55. lapon közlöm a Duod. Hung. 167.-ben nem szereplő, sem Ferenczinél nem említett verset, majd az 56. lapon az *Utószót*.

⁴⁶ 29. l.

⁴⁷ Az 54. lap Más igen szép énekében emlékezik meg férje és Júlia haláláról: „Megfosztattam mindenemtől/ És az én Szerelmesimtől/ Kiket gyaszban neveltem/ Arva kenyeret vélek ettem/ Ihol már szárnyokra kelvén/ És ember korokat érvén/ Elviselhetetlen sebet/ Szívemben halálok ejtet.” – A 4. versszak utalása a meglevő adatok hiányossága miatt homályos: „Ezen nyilnak nagy sérelmét/ Kel ereznem nagy kinnyait/ Mert az hármát megújítja/ Bánatra bánatot hozza.” – Nincs tudomásunk azonban ezen időszakból 16 esztendő, „ember korokat megért” Júlián és férjén kívül más haláláról. Talán Sámuel hazatérésének veszteségére, vagy mostohagyermek Ádám katolikus reliigióra térte felett gyászol.

⁴⁸ 36. l.

⁴⁹ 21. l.

⁵⁰ Szabadulásért való Hálaadás 44. l.: „Magasztaltassál Uram az Égig/ Mert Rabságomnak im ajtaja nyilik. – 46. l.: Ugyan azonról/ Ki vöttél én tömlőczömből/ 's keserves bujdosásomból.” – Lásd még: 47. l., 1. versszak.

dicsőségére tsináltam, néked ajándékul adni akartam” – de hazatérte után még hozzátoldotta a *Búban ellankadt szívnek jajgatása* című versét (s még egyet, mely talán kimaradt a Dantzkán írtak közül):

Tizenkét esztendő telték árvaságban
Tengeri habok közt bizontalanságban
Onnan szabadulván élek árvaságban
Végzem is életem bizontalanságban

.....

Ez verseket szerzé keseredett Mára
A kinek élete bubánat jobbra
Árván neveltetett ő Attya-Házában
Ki légyen ez ne kérd neve mert homályban.⁵¹

Zay Anna költészetében a teológiai Johann Arndt (1555–1621) meg-alapozta német lutheránus misztika hatása tagadhatatlan.

Bethlen Kata fejedelemszony orvosa Huszti István, Giovanni Bona ka-tolikus püspök – *Az égre kézen fogva vezető kalauz* című – művét fordította, s Vay Ádámnak ajánlotta 1705-ben.⁵² Itt tesz említést arról, hogy korábbi Arndt-fordítását igen kedvelte Zay Anna.⁵³ E Tótfalusi Miklós által Kolozs-várrott 1698-ban nyomtatott mű egy válogatást tartalmazott Arndttól. Ennél teljesebb Arndt-fordítás is megtalálható volt Vay Ádám berkeszi könyv-tárában – „*Petróczi Kata Szidónia A jó illattal füstölő igaz szív*” című mű-vének 1708-as kiadása.⁵⁴

Zay Anna és Petróczi Kata Szidónia kapcsolatára közvetlen példát is ta-lálunk. Zay Anna *Búban ellankadt szívnek jajgatása* nótajelzet nélküli versé-nek első strófája.

Boldogtalan szörnyű keseredett sorsom
Kiben immár lészen holtig maradásom
Mint tengernek habja olyan és forgásom
Szerencse kerekén nő sok változásom⁵⁵

⁵¹ 54. l.

⁵² RMK I. 1701.

⁵³ „*Jó emlékezetben lévén nálam Kegyelmes Uri gratiája, és ez előtt való munkátskámnak (Paraditsom kertetskének) Kegyelmed szerelmesi előtt való kedvessége és betsi.*” – írja az Elöljáró beszédben (6. l.).

⁵⁴ RMK I. 1747. DEÁK Farkas: Gr. Vay Ádám berkeszi könyv és levéltára. Századok, 1875. 468–476. című cikkében csak nyolc kötet címét említi; a könyvtár 1956-ban elpusztult. (Lásd KOSÁRY Domokos: Bevezetés Magyarország történetének forrásai és irodalmá-ba I. köt. Bp., 1970. 760.) Csak az oklevelek töredéke került az Országos Levéltárba.

⁵⁵ 53. l.

Petróczi Kata Szidónia Halotti Notára kit szoktak trombitálni nótájú versének első két szakasza:

Oh én boldogtalan ó keserves sorsom
Kinek holtig léssen búban maradásom
Mint tenger habjain olyan és forgásom
Szerencse kerekén no sok változásom⁵⁶

A nótajelzet alapján feltehetőleg minkét költőnő által ismert műből átemelt részletről van szó, bár nem lehetetlen, hogy Petróczy Kata Szidónia az eredeti, s tőle kölcsönözte Zay Anna.

Az imádságban s versekben zsoltáros-bibliás hangokon szárnyaló betétek keverednek a köznapi, világi próbák által edzett lélek földi kívánságaival, s mindezt az Úrhoz és Krisztushoz való közvetlen misztikus kapcsolat hidalja át.

Az idézetek – főképp a *Szent Dávid Soltáraiból ki szedett szók* – bizonyítják, hogy a Szenci Molnár Albert *Psalterium Ungaricum*ával jobbitott Károli-Bibliát használta, s ezen egységes belül a zsoltárkészletből mozaikszerűen állította össze az imádságot.⁵⁷

A *nyomoruság oskolájához* időben és szerkezetileg Ráday Pál *Lelki Hódolás* címmel 1710-ben (majd 1715-ben újra) kiadott műve is közel áll, melyet az 1706-ban benderi küldetésének alkalmával Kajali Klárának ajánlott.⁵⁸

⁵⁶ HARSÁNYI István–GULYÁS József: Petróczi Kata Szidónia versei. ItK, 1915. 311.

⁵⁷ A szöveg építőelemei pontosan visszakereshetők: – Az „Elsőben” a Zsoltárok könyvének 6.2., 38.10–12., 39.6–7., 38.3–4., 38.7–8., 35.9., 57.2., 32.3–5., 51.3–7., 51.9., 51.13–14., 25.6–7., 25.16., 25.20. versét; – a „Másodszor” részben a 13.2–5., 14.7., 16.1–2., 16.4., 17.6–9., 17.11., 17.10., 17.12–13., 3.2–3., 3.8., 4.2., 5.3., 6.2–3., 6.5., 56.8., 7.2–3., 70.3., 7.7., 8.14., 8.21., 69.7., 25.6., 25.15–16., 25.19., 27.11–12., 28.1–3., 71.1., 71.3–4., 71.9., 38.4–6., 69.9., 38.8., 35.1–5., 35.7–8., 35.11–12., 35.15., 35.17., 35.19., 35.22–23., 35.26., 64.2–4., 69.2–4., 69.7., 69.9., 69.11–16., 39.7., 39.8 versét; – a „Harmadszor” részben: 18.17–20., 18.36–37., 18.47–49., 18.1., 18.3–4., 9.2., 9.5., 27.1., 27.5., 30.2–6., 30.12–13., 31.8., 34.5–8., 34.10–11., 35.9–10., 37.11., 37.19., 37.25., 37.39–40., 40.2–3., 40.5., 56.12., 62.8., 62.10., 62.2., 63.9., 66.9–14., 66.16–20., 68.6–7., 68.23., 71.19–23., 41.2., 70.6., 41.14., 92.5., 92.11., 97.7., 98.1., 99.5., 102.20–21., 103.1–5., 103.8–10., 103.14., 107.1–9., 107.13–14., 107.16., 107.29–30., 107.41., 108.6., 113.7., 116.1–2., 116.4–5., 116.12–14., 116.16., 118.8–9., 118.16–18., 138.3., 140.13., 145.18–19., 146.3–10., 141.1–2., 147.6., 147.3., 147.6., 148.2., 148.12., 148.7. verse található részben, vagy egészben. Az idézetek alapján forrásként Misztótfalusi Kis Miklós Biblia-szövege azonosítható. A Bibliák (RMK I. 1324., RMK I. 1549., RMK I. 1685.) végén az 1648-as szatmárnémeti zsinat által engedélyezett „ad Gallicas melodias” dallamai segíthették az Újj Énekek megírásában Zay Annát.

⁵⁸ GORZÓ Gellért: Ráday Pál imádságai. ItK, 1915. 151–172. (a továbbiakban: GORZÓ 1915.) Gorzó a fordítás helyett inkább saját műnek tekinti.

Ráday is a Szenci-Bibliát használta, s az „adókat” is zsoltárrészletekből állította össze.⁵⁹ Az Arndt-i hatás alól ő sem vonhatta ki magát, hisz maga kezével összeállított könyvjegyzéke is bizonyítja, hogy az elébb már említett – „*Jó illattal füstölő igaz szív*” – mellett Petróczi Kata Szidónia korábbi, 1705-ös Arndt fordítása, a *XII Liliom*⁶⁰ is megtalálható volt könyvtárában.⁶¹

A közeli kapcsolat alapján valószínű, hogy Zay Anna ismerte e művet, talán inspirálta is a *Nyomoruság oskolájának* megírására, hogy Rádayhoz és férjéhez Vay Ádámhoz hasonlóan intelmeit irodalmi formában adhassa át fiának.⁶²

Zay Annát ezen imádságos könyve alapján nemcsak mint történelmi személyt helyezhetjük Petróczi Kata Szidónia, Ráday Pál – s a velük rokon hangon író utód, Bethlen Kata – mellé, hanem mint a XVIII. század eleji magyar nyelvű vallásos irodalom egyik jeles képviselőjét is.

⁵⁹ GORZÓ 1915. 170. A XIV. adó a 91, 18, 8, 64, 102, 88, 34, 117. 27. zsoltárok részeiből áll össze.

⁶⁰ RMK I. 1704.

⁶¹ GORZÓ 1915. 167.

⁶² HÖGYE 1963. 488–494. közli Vay Ádám verses önéletírását, melynek jelentős része intelm fiához, Vay Ádámhoz.

Nyomoruság oskolája.
Avagy,
abban gyakorlott Embernek való
egynehány
Imádságos 's Elmélkedések:
És hasonló Új Énekek
Mellyeket,
Nyomoruságának 's Bujdosásának
hosszas napjaiban lehető
vigasztalására és az Istennek
ellene felgerjedett haragjának
engesztelésére el-készített

CS: ZAY ANNA

Dantzán 1721. Esztendőben.

Tartalom

Ajánló levél	89
Könyörgés Melyben az ember esedezik a könyörgésnek Lelkéért, és magát egészen néki ajánlja	90
Könyörgés Melyben az ember esedezik, hogy az Isteni Szeretetnek édességét, melyet magában érzeni vélle meg bőségesen meg éreztesse	91
Könyörgés (Oh drágalátos Lelkemet élvezgető Pünkösdi Szellőtske)...	91
Könyörgés Melybe esedezik a bűnöktől meg sebhedett Lélek az ő bűnei bocsánattyaért azokat meg vallván	92
Emelkedés Melyben a bűnös Lélek siránkozik, de az érdemével biztatván magát azoknak bocsánattyaokért esedezik.....	93
Emelkedés Melyben az ember meg isméri az ő bűneit, és kesereg rajta 's miatta való nyomorúságban való esésének végét 's könnyebbülését ohajtja.....	94
Könyörgés Melyben a nyomorúságban fetrengő ember Innek inségét panaszollya, és annak könnyebbülését 's véget kívánnya.....	95
Emelkedés Melyben a bűnös Lélek a maga bűneit valójában meg esmérvén annak bocsánattyaért töredelmes Szíből esedezik.....	96
Elmélkedés Melyben a bűnös Lélek az Istennek mindenekre ki terjedő Gondviselésével biztattya magát	97
Emelkedés Melyben az Istenben bizo reménlő Lélek az emberi gyarlósággal disputál és az Isten ígérétében erőssen bízík	99
Könyörgés Melyben a nagy nyomorúság alatt nyögő ember meg szabadulásáért, és a békességes tűrésért esedezik és könyörög	100
Könyörgés Melyben az ember az Isteni veszzszőzés alatt, magát meg alázván, az ő Szent tetzésébe meg nyugtattya elméjét, és az ő hatható voltával biztattya magát.....	101
Könyörgés Melyben terhes gondolatokkal meg szabadulása iránt küszködvn, Isten előtt esedezik az ember hogy azokat maga Szent tetzése Szerén formállya és reformállya.	102
Könyörgés Melyben hálákat ad az ember az Innek hogy nagy keserves inségében minden elmét felül halado sok rendbéli gondviselésével tartotta es egyszersmind gyermekeinek meg áldattatásokért esedezik.....	104
Háláadás (Aldással edes Istenem hozzám való irgalmasságodért)	105

Hálaadás Melybe áldja az ember az Istent, hogy ő velle a nyomorúságok által meg esmértette magát, és kéri hogy tovább is azon kegyelmét éreztesse velle	106
Hálaadás Az Istennek a bűnös emberi Nemzethez való nagy Szeretetéért.....	107
Könyörgés Melyben a bujdosásban lévőember világi életéhez tartozó Szükségekért Isténtől való meg aldatatasaert esedezik, és hogy akkoron is igazgassa kegyelmesen könyörög	108
Könyörgés Melyben az ember a midőn kárt vall esedezik, hogy olylyan Lélekkel ruházza fel, hogy rá bocsátot kárait békiségesen szenvedje, áldásait pedig háláadással végye, meg esmervén mindeneben Szabados Uralkodását.....	109
Elmélkedés Melyben az ember álmélkodván az Isten munkáinak csudálatos voltán örvendez ő benne, hogy a midőn valamely emberi reménség meg Szűnt, akkor mutattya hatalmas Szabadítását hosszas bujdosásainak tömlőczéből.....	110
Könyörgés Melyben bujdosásából hazaindulván, Istennek ajánlja magát és könyörög, hogy minden uttyához legyen kegyelmes Vezére, mind hazájában Szerencsésen el jutván írgalmas dolgainak igazgatoja 's kormányzoja	111
Szent David Soltáiraiból ki szedett szok melylyek három részekre osztattak.....	112
Elsőben Könyörgése a bűn bocsánatért	112
Masodszor Kérési és panaszi a Szent Davidnak	113
Harmadszor Szent Davidnak Háláadási a szabadulásért.....	116
ISTENES UJJ ÉNEKEK.....	120
Özvegyek vigasztalása.....	120
Nota: Szeretem és áldom az Ur Istent	
Inségben való panaszolkodás.....	122
Nota: Te hozzád tellyes sziből	
Ugyan azonrol	124
Nota: Haragodnak nagy voltából	
Világi élethez való szükségekért való esedezés	126
Nota: Oh Felséges Ur mikeyes	
Szörnyű inségből való szabadulásért való könyörgés.....	128
Nota: En az Urhoz fel kiálték	
Hatalmas ellenség ellen való oltalomért esedezés	130

Nota: Halgasd meg Izrael	
Ugyan azonrol	132
Nota: Miglen felejtesz el Uram	
Az Isten irgalmasságával való biztatás a keserves Léleknek	133
Nota: En az Urhoz fel kiálték	
Az Isten latogatásinak hasznáról, 's az Világ alhatatlanságáról tanu- ság	135
Nota: Az Ur énnékem őriző Pasz.(torom)	
Az Isten hathatos segedelméért való, őfelségéhez való tellyes bizoda- lomból Származott esedezés.....	137
Nota: Az Istenhez az én szomat	
Auz Istenben vetet bizodalomról való elmelkedés	139
Nota: Ur Isten az én imádságom	
Szabadulásért való haladás és Isten tovább való bajoskodásibe való Se- gedelméért való Esedezés.....	141
Nota: Szeretem es áldom az Ur Istent	
Ugyan azonrol	143
Nota: Hajcsd hozzám Uram fűledet	
Ugyan azonrol	146
Nota: Dicsirlek Uram tégedet	
Au Isten hatalmával s kegyességével való biztatása a kegyes Léleknek az ő ellenségi ellen	147
Nota: Nagy hatalommal regnal az Isten	
Ugyan azonrol	149
Nota: Az Isten a mi reménségünk	
Reggeli Ének	151
Nota: Perelly Uram Perlőimmel	
Estveli Ének.....	152
Nota: Te hozzád kiáltok Ur Isten	
Buban el lankadt Szívnek jajgatása	153
Más igen szép ének	
Notája: Halgasd meg Uram kérésem	155
<i>Az Oct. Hung. 856 jelzetű másolatból:</i>	156
Más. Notája: Irgalmaz Uram irgalmaz... ..	156
„Utószó” Fiam! Az én kedves Urammal.....	158

AJÁNLO LEVÉL

Édes Fiam!

Noha én tenéked szülő Anyád vagyok, de a mellett oly szegény vagyok, de a mellett oly szegény vagyok, hogy e világi gazdagságból ajándékot nem adhatok; mert Aranyom s' ezüstöm nincsen: azért abból adok néked a mim van, tudom illik az Isten nékem nyújtott szikrácskanyi ajándékából való ajándekocskát; Ugymint ezen egynéhány Imádságból álló könyvetskét. Olvassuk pedig a Sz. Írásban, hogy az isten meg szokta volt tellyesíteni a Szüléknek Magzatokra mondott áldásokat; Azért én is kérem az én jo Istenemet, tellyesitse bé rajtad édes Atyád réád sokszor mondott áldásinak kívánságát, ugy az én rád mondando Áldásomat is meg ne vesse, és semmivé ne tégye.

Kivánom pedig leg előszőr is, hogy a Sz. Lélek foglallyon el magának, hogj a te szivedben lakozzon mindenkoron; igazgassa Szent és nagy hatalmas erejével minden gondolatodat, és cselekedetidet, hogy így azok ne légyenek Isten ellen valok.

Álgyon meg mondom a Jehovah Isten Lelki 's testi áldásokkal, előtte kedves s' néki tetző bölcsességgel és okossággal, hogy a te Atyádnak minden joban és az Isteni félelemben nyomdokát követhessed nyomhassad. Szeressed a te jo Istenedet ugyan valójában elválhatatlan erős Szeretettel, erősicsen tégedet a Jehovah Szent Ismételében, és ne engedjen soha attol el tántorodnod. Állicson a te híred mellé igassagnak feő oszlopát, s' mutassa meg rajtad is, hogy a kiket Isten kegyelmében tart azok mind végig mint a Sion hegye meg álnak 's nem ingadoznak. Tégyen tégedet az ő Anya Szentegy-Házának egyik oszlopává. Hoszszabbicsa az Isten Esztendeidnek számát, szent neve dicsősségére és adjon azokban rád s' a te Házadra bőv áldásokat, és csendes életet. Ne Szomoricsan meg engemet benned a Jehova semmiképpen. Amikor penig fog tetzeni Istennek, tégedet e világból ki szollítani tanállyon téged az az ora Lélekbe es Istenhez valo reménségben, készen minden rettegés és félelem nélkül, hogy bátran adhassad a te Lelkedet annak kezében a ki azt beléd adta. Mikoron penig meg hallod, a mindenek Itélőjének Trombitáját, állhass te is elő azoknak seregében, a kik felől mondja amaz igaz Biro: Jertek el Atyámnak Aldottai, birjatok az országot, mellyet én tinéktek el készítettem Amen

Könyörgés

Melyben az ember esedezik a könyörgésnek Lelkéért, és magát egészben néki ajánlja

Kegyelmes Uram, Bölcs Teremtőn, könyörülő édes Mennyei Atyám a kis Jesus az én Idvezítőm érdemében bizván, meg állok előtted, az én Lelki 's testi szükségemet hibás imádságomban akarván jelentenem előtted, de azoknak elő számlálására, elégtelennek ítélem magamat lenni, attól tartván kéresemben meg ne báncsalak, avagj olyat ne kérjek, a mi Sz. Felségednek dicsőssége s' Lelkem idvessége ellen valok lehetnének és nékem 's az én árva Házamnak kárára vagy is gyalázattárára eshetnének. Azért édes Uram mint-hogy ezekben igen tudatlan vagyok, kérlek nagy alázatosan tégedet, a mint a Sz. Apostolok is kérték Szent Mestereket tanics meg engemet Sz. Lelked által hogy kellessék kernem, hogy az én kéresemben meg ne báncsalak semmiképpen tégedet édes Atyámat; sőt inkább könyörülő Szivedet, magamhoz hajcsam, bizván erőssen az én Idvezítőm Sz. ígéletiben, ki azt mondja bizony mondom néktek: valamit az én Atyámtól kértek az én nevemben, mind meg adatik tinéktek

Édes Uram és én Istenem, te tudod leg jobban mi nélkül szűkölködöm, mert mind Lelkem mind testem szükségait jól látod, és tudod miből állok légyenek azok, őszve kötöm azért egy csomóban őket, és a te Szent lábaid sá-molya eleiben le tészem 's azt mondom, kérlek édes Uram és Kegyelmes Atyám, a Jesus Kristus kín szenvedéséért: Tekéncsed meg az én szükségemet, álgly meg engemet 's az én Hazamat 's testi áldásokkal, mellyek nélkül Szűkölködöm. Leg először is adjad a te Szent Lelkednek erejét, had érezhessem Szivemben azt, hogy az igazgasson hozzád való Szeretetben és reménségben és abban erősítsen 's állandóvá tégyen.

Te vagy Uram én Istenem Testemnek Teremtője s' Formálója, nálad vagyon magasságomnak mértéke, ahoz senki semmit nem toldhat el sem vehet belőlle semmit: Te tudod Uram micsoda rendben tezett neked bennünket állatni: tudod testünknek állását, ahoz képest ruhát is tudsz szabni rá, azt is tudod micsoda nagyságu falat kívántatik a mi szánkban, annak meg elégitésére; azért is a te Sz. Fiadtól tanult imádság szerint azt Légyen meg a te akaratod, mint Menyben ugy a földön is, A mi mindennapi kenyerünket ad meg minékünk ma Amen.

Könyörgés

Melyben az ember esedezik, hogy az Isteni Szeretetnek édességét, melyet kezd magában érzeni véle bőségesen meg érztesse.

Ah mely gyönyörűség az embernek az Istent szeretni, ez minden édességeket felül szalado edesség, gyönyörű illatoknak leg kellemetesebb illattya. Én is érzem Uram annak szagát valamennyire szivemben, és nyelvem hegyén gyönyörű ízének kedves ízét; kerlek azért Uram, tégyed velem ezen kegyelmedet, hogy annak szaga és íze mindenkor érzésemben légyen, az, minden érzékenységet el foglallya, Lelkem patikává vállyon, melyben ezen jó illatok szagoskodjanak, hogy az én nyavalyásságimból egészen ki épüllyek, és így annak utánna ép lévén, néked ked szerént szolgálhassak annál inkább, és többé a bűnöknek utálatos belpoklosságában ne essem. Tisztítsd meg veremet és minden indulatimat a Szt vérével, és annak érdeme életemnek 's halalomnak mindenkor használlyon, es te előtted nékem kedvességet nyerjen. Halgas meg Uram légy kegyelmes Szegény Szolgalodnak

(:Amen:)

Könyörgés

Oh drágalatos Lelkemet élezgető Pünkösdi Szellőcske, a ki én réám megtatlanra fuvallottál, és örömmel füleimet bé töltötted, 's amaz kívánt drága vendégnek hozzám való készülését meg jelentetted. Oh édes Uram, honnan vagy és honnan érdemlettem meg ezen hozzám való kegyelmedet, holott az én Szivem tellyes bűnöknek fertelmével. De mind azon által nem zárom bé előtted az én szivemnek ajtaját edes Uram. Te jól tudod hogy az nem tiszta, de hatalmas erőddel meg tisztithatod azt. Azért nagy örömmel elődben futok 's azt mondom Jőj el édes drága vendégem; jőj el ne késsél Szent Lelek Ur Isten; Ne irtozzál az én Szivemtől, hogy az bűn Szemetivel bé van Szemetezve. Szálly belé és hathato erőddel 's kedves Szellőddel fuvallyad ki Szivemből minden benne lévő szemetét, kedved 's akaratod szerént ékesics abban magadnak hozzád illendő lako helyet. Annak szorosságát szellesicsd ki akaratod Szerént, és vond bé azt ékes karpitoddal mint magadnak tetző lako helyedet, Vilagosicsd azt meg a te Világosságoddal. Ne engedjed a te tölled meg tisztított egy szerű hajlékodbán, hogy az ellenség benne pókhálót verjen, őrizd meg azt nagy es Szent hatalmad szerént, hogy még feléje se mehes-

sen. Oh Szent Lélek áldott Ur Isten, kérlek adjad énnékem ebben is a te kegyelmedet hogy nagy mértékben érezhessem szivemben valo lakásodat, az én számban pedig adj kettős nyelveket, mellyekkel dicsérhesselek néked tetsző dicsíretekkel, ugy hogy semmikppen meg ne Szomoricsalak meltatlan Szivemben valo lakásodban, de inkább mindenkor néked tetsző tanításod szerint becsülhesselek és Szeresselek, az Atya es Fiu Szent Ur Istennel edjűtt. Amen.

Könyörgés

Melybe esedezik a bűnöktől megsebhett Lélek az ő bűnei bocsánatyjáért azokat meg valván

Szivemnek töredelmességéből meg vallom, hogy én igen nagy és meg Számlálhatatlan bűneimmel tégedet én jól tévő Istenemet megbántottalak, és ugyan kénszeríttelek azoknak meg büntetésére, mert a bűnt büntetés nélkül nem hagyod, de meg látogatod az Atyáknak álnokságokat, a Fiakban harmad és negyed iziglen. De viszont cselekszel irgalmasságot azokkal ezer iziglen, a kik tégedet Szeretnek és meg tartják

Én orcza pirulással megvallom előtted, hogy a te parancsolatidtól igen meszsze jártam, és az én bűneimmel sokkal nagyobb büntetést érdemlettem, hogy sem a melylyel bünttettem, ugyan is azok soksága 's iszonyu volta Szüntelen kiált én ellenem te hozzád a bosszu állásért, mint az Abel vére Kain ellen. De még sem esem kétségben azokért, mert a te áldott Fiadnak, a kiből te meg engeszteltetted érdemes Vére nagyobbban esedezik és kiált, mivel én egyedül csak annak érdemből várom idvességemet azoknak bocsánattyókért; őszve kötöm azért őket egy csomóban, és el rejtem magam véllek edjűtt az én Jesusom őt sebeiben at Atya haragja előtt.

Tudom hogy így bűn bocsánatot és kegyelmet nyerek, mert az én bűneimért is Szenvedte ő azon sebeket, kegyelmesen is mellettem szol, mert ő egyedül az én Szó Szóllóm a ki esedezik én érettem. Az ő Szent vérével engemet meg tisztított minden én fertelmességemből, és az én homlokomra bélyeget tett, hogy meg ismérjen engemet azoktól a kiken a Fene Bestiának jegye vagyon. Azért illy bizodalomban hívé, nem félek az utolsó ítéletnek napján is elő állani. Tudom meg ismér engemet az én hű és jo Pásztorom mert az ő Aklából valo Juhocska vagyok, bé téssen engemet az ő kebelében, ott nyugszom és többé nem fáradok, hanem több boldogult Lelkekkel egyűtt Az Atyával és Szent Lélekkel ötet dicsírem örömmel Amen.

Emelkedés

Melyben a bűnös Lélek siránkozik, de az érdemével biztatván magát azokértnek bocsánattyokért esedezik

En valójában igazán való beteg meg sebesítettett, el lankadott, nagy terhek alatt tántorgo, belpoklosság Szenvedő, mocsoktól rútul megferteztetett, minden Teremtett állatoknál az engedelmisségben leg aláb való, nem tudván mit csinálni, jajgatásban torkom bérekedt; felelem miatt Szivem el holt; még a kősziklák repedesiben sem találhatnék az Isten haragja előtt batorságos helyt, hogy elrejthetném magamat. Mindenütt bűneim szamosb laistroma előmben jön, rettent és kétségben való eséssel fenyeget. Éppen már minden erőmből ki fogytam, így nagy félelemben lévén

De a mindenekben a könyörülő Atya rám kegyelmesen tekintvén engem is meg szánt, és amaz fel emelt érz kigyocskára mutat, hogy mint az Izraél Népe rá tekintvén, én is bűnéim mérgétől meg szabaduljak. Kegyelmet is és futásra való erőt ad, hogy hozzád futhassak, és az én meg homalyosodott Szemeimnek a bűnök miatt világosságot nyújt, hogy azt meg láthassam. Én is hívén az ő beszédinek fel vetem Szemeimet és latom a keresztfán az én Idvezítőmet fel felszítetve, a ki bűneimért meg is holt, halálával az Atyának haragját meg engesztelte, a poklon győzedelmet vött, 's ama mérges kigyónak fejét meg törte, és az én adosságimat mind meg fizette. Tamással edjütt nekem is mutattya az ő Sebeit, gyenge hitemnek ujjait belé bocsáttattya. Akarván nekem is hitemet nevelni, 's ő benne való bizodalmonomat erősíteni így kiált: Jöjjetek én hozzám mindnyájva a kik meg fáradtatok, én meg könnyebbítlek titeket. Ezeket nagy örömmel halván meg erőssitem magamat a hitben hozzája futok, s'amaz belpoklossal azt mondom: Uram tisztics meg engemet bűneim poklosságából a te Sz Véreddel, akit én érettem ki ontottál a keresztfán és azontúl én tisztáb lések a fejr honál. Ne hagyad hogy én irántam egyedül hijában való légyen a te kinszenvedésed, Hiszem Uram ha az Angyaloknak nagy örömek vagyon egy megtérő bűnösön a kik az emberért Semmit nem Szenvedtek; hogy ne volna néked annál nagyob, a ki a mi bűneinkért meg hortal. Nem is férhetne ez a te mi hozzánk való nagj Szeretetedhez, hogy kegyelmedben ne vennél, mert azért hortal meg hogy mi ellyünk. Hiszen édes idvezítőm te mondottad azt: Élek én nem kívánom senkinek halálát hanem hogy meg térjen es éllyen.

Te vagy életnek kutfefe adj nekem Szomjuhozónak abbol innom és azután soha meg nem szomjuhozom. Mondjad nekem is Uram kérlek Bizzál

leányom meg bocsattattak a te bűneid. Küld reám is az Apostoloknak meg ígért Szent Lelkedet, ki engemet mindenkoron igazgasson hozzád való buzgó Szeretettel meg ajándékozzon, és Szivemben mind örökre meg maradjon. Ne engedje az én Szivemben semmi töviseknek növéstét, a mely bűnnek ösztönére válhatna. Én edes Idvezítőm és én reménységem, kérlek ird bé az én nevetem a te választottid neve köziben, hogy én is azokkal edjűtt nagy örömmel dicsírhesselek Amen.

Elmélkedés

Melyben az ember meg isméri az ő bűneit, és kesereg rajta 's miatta való nyomoruságban való esésének végét 's könnyebbülését ohajtja

Oh jaj nékem meg esett embernek! Oh jaj nékem bűnben uszonak! Kesergek gyötrődöm sok bűnéim miatt miért kellett nékem engedni nekiek? Nagyobb akaratom volt a bűnre hogy nem Isten parancsolatinak végben vite-lére. A midőn világi Szerencsének láttam réám való mosolyodását, abban el bíztam magamat; a kevélységben el merültem, Istennek nem szolgáltam úgy a mint kellett volna, ha e kezdtem is azt azonnal el ragadtattam attól a Világi Szorgalmatosság miatt. A mulando Gazdagságban el bíztam magamat, azt meg nem gondoltam, hogy nem állandó az, csak vízi buborékhoz hasonló annak allandosága, és hogj az csak az én lábaimnak kiűtett tör vala. Allottam a Jegen, mely alatt nagy mély sár volt; el jöve pedig az Istennek akarattya, hogy el olvadjon a jég, és azonnal el olvada én pedig éppen torko-mig azon mélységes sárban esém, a mely sárból magam erőmből ki nem mászhattam, mennél inkább iparkodtam hogy belölle ki mászszak, annál mélylyebben belé süllyedtem. Akkor kezdettem magamat eszre venni, mely nagy vezsedelmében vagyok életem, látván hogy emberi setétség által onnan ki nem mehetek. Mert a ki kívánt volna engemet belölle ki segíteni, véllem edjűtt mind bellyeb Süllyedett. Akkoronn kezdék kiáltani az én Istenemhez, hogy onnét ki szabaditana. Azért is az én könyörületességgel telylyes Iste-nem, nem nézett az én bűneimre, és az én engedetlenségemre. Szánakozo Atyai Szivel indul hozzám, nyujtja az ő Szabadításának kegyes kezeit, és biztat engemet ne essem kétségben, – mert ő egyedül az az hatalmas Isten, a ki az ő benne bizokat, és hozzá kiáltokat meg halgattya és el nem hadja, de az ő nyomoruságokból ki Szabadittya

Nohát mindent hadj hátra oh te én Szivem, és elmelkedjél a te jó Istened-hez, egyedül hozza ragaszkodjál, szánnyad és bánnyad meg igazán a te bűneidet, mellyekkel meg bántottad a te Istenedet. Ő oly könyörülő Atya ha mi hozzá igaz hitből fojamodunk és bűneinknek bocsánatját, a Kristus érdeméért kérjük, bé vészen kegyelmében és bűnünket meg bocsáttya akarmely nagyon legyenek azok, mivel az Idvezítő érdeme annál sokkal nagyobb, hiszen azért holt meg ő, hogy mi örökké élénk, es benne örvendeznénk *Amen*

Könyörgés

Melyben a nyomorúságban fetregő ember Istennek inségeit panaszolya, és annak könnyebbülését 's véget kívánnya.

Oh a te benned bizoknak kegyelmes Istene, és minden nyomorúságban lévőnek egyedül valo meg szabadítója! Kérem alázatosan te Sz. Felségedet, mint a Jesus Christusban meg engeszteltetett Atyámat, nézz kegyelmes szemiddel én réám is, mert benned bízom, ne vesztegely Uram, az én Szörnyű és keserves jajgatásomra. Ne dugd bé a te füleidet, az én könyörgesim előtt. Ne kemenyicsd meg a te Atyai Szivedet hozzám, hiszen azt mondottad, ha az Anya el felejtkeznék is az ő magzattyáról, de még is mind az által nem felejtkezel a te benned bizokrol. Edes Uram te tudod hogy én te benned bízom, halgasd meg hát az én éjjeli nappali keserves nyögésimet és Imáimat, felely meg nékem a te véghetetlen könyörületességedből azokra. Hiszem édes Uram te Isten vagy nem ember, mert az ember könyörületlen, a mellett tehetetlen is. De te nagy hatalmu és könyörülő Isten vagy soha se változol, én emberben nem bízom, hanem te benned én Teremtőmben, hogy hogy kellene hát az én orczámnak meg pirulnia? holott még senkin Szégyen vallás nem esett, valaki benned bízott. Kérlek azért a te Szent nevedért, édes Uram ne légyek én első, se penig az én nevemet ne töröld ki, a te benned bízok neve közzül. Emlékezzél meg Uram én rollam hiszen én Bálvanyokhoz nem fojamodom, se Teremtett allatokban reménségemet nem vetem; azért kérlek tégedet én reménségem Istene a Christus kinszenvedéséért, könyörűly rajtam, könnyebbicsd meg az en Sullyos terhemet szány meg az én keserves inségemben engemet. Te tudod az én sok féle Szükségemet, és majd ehel halásra jutott keserves állapotomat, mert az én sok nyomorúságomat s' gyalázatos állapotomat nincs annyi erőm hogy elő Számlálhassam, mivel azok oránként sullyosodnak és Szaporodnak ugy annyira, hogy im már erőm is nincsen a kiáltásra, se szokat

nem találhatok annak elő Számlálására, éjjel nappal gyötröm magamat, már minden erőmből kifogytam éppen hűlő félben vagyok. Te pedig oh nagy Isten mind ezeket jól tudod és látod, sokkal jobban mint hogy én elő Számlálhatnám. Ugyan is a te akaratodból jöttek mind ezen nyomoruságok én réám.

Esmérem Uram az én hamisságimat, és meg vallom hogy azok sokkal nagyobb büntetést érdemlettek volna, de kérek nagy alázatosan, bocsásd meg azokat Szent Fiad őt se sebeiért, és ne emlekezzél meg az én vétkeimről. Ne perelley Uram Én vélem, mert én csak féreg vagyok, ha engem öszve tapodsz is, azért igaz Isten léssesz. De kérek emlékezzél meg arról, hogy én gyarló ember vagyok; mert ugyan is kicsoda az ki te előttd Szent Isten meg álhat? ha te az embert az ő gonoszságának érdeme Szerént büntetnéd? hiszem nem az igazakért adtad halálra a te Fiadat; de a bűnös emberi Nemzetért. Erre való nézve erőssen bízom a te kegyelmedben, hogy rollam is meg emlékezel, és a mikor néked fog tetzeni nékem is akkor kellete korán esik kiért én is örökké dicsírlek *Amen*

Elmelkedés

Melyben a bűnös Lélek a maga bűneit valójában meg esmérvén annak bocsánatjáért töredelmes Szíből esedezik.

Amaz Istenne szive Szerént valo embere Sz. David azt mondja, a mikor veszteglenék és halgatnék, meg avultanak az én csontaim az én mindennapi ordításomban, mert éjjel 's nappal nehezedett én rajtam a te kezéd, változott az én nedvességem nyári szárazságra. Annakokáért az én bűneimet tenéked meg jelentettem, és az én hamisságimat el nem fedeztem 's mondék: Meg vallom én ellenem az én álnokságomat az Urnak és te meg bocsátod az én bűneimnek hamisságát. En is te bűnös Szólalod azt mondhatom: Oh édes Uram és én Istenem: A meddig meg nem esmérteted velem az én sok bűneimet mind addig kellett szörnyen jajgatnom, és ordítanom az én nagy nyomoruságomban, mert minden vigasztalás nélkül valék, és az én gyötrelmeim hova tovább nagjobbak valának el annyira hogj minden erőmből ki fogjtam, magamhoz hasonló sem valék, minden gondolkodásim engemet rettentének, kerestem vigasztalást de nem talaltam, Száraz időben ástam kutkat, de abban Semmi sem jött, és így minden nyughatatlanságim, munkáim és gondolatim mind hijában valok voltanak. De a mikor a te ingyen valo kegyelmedből meg Szántál és az én nyavalyaimat látván rajtam is könyörültél, 's mint ama sike-

res nehezen Szollo embernek nékem is kegyelmednek ujjait az én füleimben tetted, és az én nyelvemet meg illetted ezt mondván: Effata az az: Nyilatkozzál meg, melyre az én füleim is fel nyíltak, és az én rebegő nyelvemnek kötele meg oldott, és igazán szólni kezdék, 's azt mondtam nagy fel szoval, mindeneket jól cselekedett az Ur, mert az én rebegő nyelvemet is tette igazán Szollová; és az én süket füleimet hallová; Szivemet mely az előtt kemény és érzékenység nélkül való volt meg lágyítá; és a mely jora való igyekezetnek kis szikrácskája volt benne azt fel élesztette, és arra indított hogy meg vallyam: Hogyaz isten mindeneket jól cselekedett és meg ismerjem magamban az én vétkeimet, és hogy észre végyem magamat, hogy minden nyomorúságimnak és gyötrelmimnek azok voltak okai.

Azért oh meg terő bűnösökön hamar könyörülő Isten; kérlek alázatosan, Sz. Fiad én érettem ki ontott drágalatos véreért, bocsásd meg énnékem minden névvel nevezendő sok bűneimet, nyomjon többet előtted az ő elégséges érdeme az én bűneimnél; ne emlékezzél meg az én hamisságimról, de inkább forduly hozzám a te véghetetlen írgalmassagodal; mert te vagy egyedül a bűn bocsáto és könyörülő Isten. Könnyebbicsed Lelkem 's testem terhét, dorgáld meg az én nyomorúságomnak haborát és az én Szivemnek hijában való gondolatit igazgassad Uram kérlek minden én indulatimat, hogy tovább való gondolatim ne légyenek ellened valok

Az én jo Istenem ezen kérésemet meg halgatá, és azonnal pihenést vettem, az én haszontalan gyötrelmes gondolatimtól erőt vévén rajtok, kiért is áldassék dicsírtessék az én rajtam könyörülő édes Atyám mind örökké Amen.

Elmélkedés

Melyben a bűnös Lélek az Istennek mindenekre ki terjedő Gondviselésével biztattya magát

Bizzál erőssen oh te én Lelkem mindenható erős és kegyelmes Istenedben. Ne gyötrődjél bus szivem, vesd minden gondodat az Urra, mert ő tégedet el nem hágy. Minden te szükségéidről ő tehet egyedül, más senki sem. Ne epeszd fáraszd magadat, azzal semmit sem használhatsz magadnak, se semmit velle nem szaporithatsz, mely a te szükséged könnyebbítésére lehetne, Istenedet pedig meg bánthatod velle. Hiszen elégséges Gondviselőd ő tenéked! Ő tégedet semmiből teremtett az ő Isteni nagy hatalma által egyedül; tudja ő hogy nem elhatsz étel nélkül; mert úgy tetszett néki tégedet teremteni.

A mely Isten teremtette tehát szádat, ugyan azonn Isten szádban való falatot is rendel, Testednek is ő Formálója; azért annak bé fedezésére vagyon gondja: Meg ruházza a te testedet, a ki a mezei Liliomokat ékesen neveli, és csak egy verebecskére is vagyon gondja. Hogy hogy hadna el tégedet mezítelen? hiszen ő tudja micsoda rendben tetszett neki tégedet helyheztenni és állatni, ugyan oíy rendben is léssesz, és olyan becsüllett fogsz másoktól becsültetni, a mely becsülettel tetszett néki tégedet meg áldani, annál se nagyobbbal se kissebbel nem, azért bizzál én Lelkem, a te jó és kegyelmes Istenedben, és gondviselésében. Azzal se epezd magadat hogy házadon kívül idegenek között kel laknod, mert itt is ő a te Istened. Idegenek között is el nem hágy ő tégedet. Itt is ő bir minden embereknek szívével. Fogd meg az ő Sz. Lábat hitednek kezeivel 's mondjad: Uram mind addig el nem bocsátlak míg engem meg nem áldasz, és új nevet nem adsz. Lám az erős hitű Ábrahám bizván az Isten ígéletiben, nem kérdezi hogy tellyesedik bé az ígélet ha az ő edjetlen egy fiát fel áldozza, hanem Isten parancsolattyának engedelmeskedik és azt mondja el vívén az ő Fiát az áldozatnak helyére Gondot visel az Ur az áldozatrol az hegyen.

Bizzál azért csak erőssen én Lelkem az Istenben, ő el nem hágy tégedet is. Hiszen néked is ígérte a több ő benne bizokkal edjütt, hogy el nem hágy senkit a kik ő benne biznak, se orczájok azoknak soha meg nem pirul. Hid el a mikor néked fog tetzeni, tégedet a te nyomoruságídbol ki szabadítani, akkor az leg jobban esik mind Lelkednek mind testednek jóvára. Szállj magadban mely sokáig várakozott az Isten a te meg jobbulásodra és hozzá való meg térésedre. Te is várd tehát békeséges türéssel az ő Szabadításának idelyét. Azt is meg akarja néked mutatni hogy hijába bízál emberben; mert az tégedet semmiben sem segíthet, és az emberi segítség csak olyan mint erőtelen pok-háló, ha valami nehézség éri azonnal el szakad és semmive válik.

Ennek előtte világi jovaival meg áldott volt az Isten tégedet, azzal is mutattad hozzád való szeretetit; de nem vetted magad akkor is jól észre, nem adtál néki illendő hálákat azokért, s nem sáfárlottad azokat jól ki, se egyedül ő hozzá nem ragaszkodtál; de ne essél kétségben, most is kedvesen vészi tölled ő hozzá való bizodalmodat, csak te én lelkem ne állj hatra 's erős légy, ő kegyelmes Isten. A szőlő munkásoknak példájával is biztathatod magadat. A mennyei Gazda az elsőnek anynyit fizetett mint az utolsóinak az ő ingyen való kegyelméből. Te rajtad is azon kegyelmét meg mutatytya, bűneidet meg bocsáttya, és könyörül rajtad; kiért áldjad én Lelkem Az Urat Amen.

Melyben az Istenben bizo reménlő Lélek az emberi gyarłosággal disputál és az Isten ígéletében erőssen bízik.

Oh emberi gyarłoság távozzál én töllemm hogy végyek pihenést az én nyomoruságimban. Ne kínozd farazd gyötrelmes gondolatokkal Szivemet; ne ijeszd meg nagyob szegénsséggel; ne hánd visd előmben keserves meg alaztatásomat, és nyomorulo sorsomat, ne ábrázold előmben el hagyatott özvegy-ségemet, Árváimnak porban valo le tapodtatásokat, ellenségimnek nagy ere-jeket Hazámbol és Házambol valo ki szorulásomat, és majd példa nélkül valo gyalázatos Szegénységet.

Távozzál mondom távozzál töllem, elég volt eddig hozzád valo engedel-mem. Találtam orvasságot és fegyvert minden ostromlásid ellen, az én édes jo Istenem gondviselésében és az igaz ígéletiben, mellyeket minden ő benne bizoknak ígért vagyon hiedelem én is pedig o benne bizván, azoknak száma között vagyok, azért tudom és hiszem hogy engemet is el nem hágy. Ő az özvegyeknek Pártfogója, és az Arváknak édes Attya, az Szegényeknek gaz-dag tárháza; a porban tapodtattaknak és le dülteknek hatalmas gyamola 's fel emelője; Hazájokból ki bujdosztaknak az ő hatalma által ismét helyre hozoja; Azért semmi képpen nem lehet kételkednem az Istennek nekünk tött sokszori igaz ígéletében. Ugyan is sok több ígéleti és biztatási között ami Idvezítőnk így Szól: Ne légyetek Szorgalmatosok a ti életekekről mondván mit egyetek mit igyatok és mivel ruházkodjatok, mert tudja a ti Mennyei Atyátok, hogy mind ezek nélkül szükölködtök, ne légyetek azért Szorgalmatosok a holnap naprol, mert a holnap nap gondot visel az ő dolgairol. Másutt ismét így Szol ugyan azon Szent Száj: Nemde nem vehetni é két verebecskét egy kis fillé-ren, de meg is csak egy is azok közzül, nem esik a földre a ti Atyátok aka-rattya nélkül; néktek pedig hajatok szálai is mind meg vannak számláltatva; ne féllyetek azért ti sok verebecskéknél drágábbak vagytok. Ismét másutt: Tekéncsétek az égi madarakat; mert azok nem vetnek sem aratnak sem a csürben nem takarnak mind az által a ti mennyei Atyátok el tartya azokat; nemde nem drágábbak vagytok é ti azoknál? Kicsoda pedig az ti közzülletek a ki akarmely Szorgalmatos gondolkodással is, meg nevelhetné egy singel nagyobra az ő magasságát. Az öltözetről is pedig mit szorgalmatoskodtok ve-gyétek eszeteekben a mennyei Liliomokat mint nevelkednek nem munkálo-dnak és nem fonnak; mind azonáltal mondom néktek hogy salamon is minden királyi dicsösségében nem öltözött ugy mint ezek közzül egy, ha azért Isten a

mezőknek fűvét, mely egy nap vagyon más nap a kemenczében vettetik így ruházza; nem de nem sokkal inkább titeket.

A ki azért ezekben az ígéretekben kételkedik, aláb való volna az a hitetlen pogányoknál a mint nem is szol ezen ígéret a hitetleneknek hanem az Istenben hívőknek; mert azt mondja az Isten: Hidjete és meg leszen. Oh én édes jó és könyörülő Istenem, mely nagy a te benned bizokhoz a te szereteted, és meghatározhatatlan a te irgalmasságod; kérlek azért a Christus haláláért ird bé a te Szent ujjaidal ezeket az én Szivemben, hogy örökké csak te benned egyedül reménylek, és így meg ne szegyenüllyek Amen.

Könyörgés

Melyben a nagy nyomoruság alatt nyögő ember meg szabadulásáért, és a békességes tűrésért esedezik és könyörög.

Jehovah Izraelnek Ura Istene 's meg Szabadítója. Te vagy a te hozzád fojamodoknak oltalma; Özvegyeknek gondviselője 's Párt fogója és kegyelmes Attya. A dülöngözőknek erős Istápjá 's a le tapodtattaknak felemelője a szűkölködők gazdag Tárháza A betegeknek orvossa, kereszt alatt le Görbedetteknek fel egyenesítője; a benned bizoknak erős vára és romolhatatlan Tornyá. A Tengeren hángolodoknak bátorságos ki fogo partya; a penitentia Tartoknak irgalmas Istene; Sz Lelked ajándékát keresőknek s kérőknek, kéréseket meg halgatoja 's meg adoja; Egy summában rekesztvén, te vagy Uram minden testi 's Lelki szűkölködőknek 's hozzád fojamodoknak meghalгато 's könyörülő Istene; Azért édes Uram és én Pártfogóm, jollehet ugyan úgy tettett te Sz. Felségednek, hogj én is Számláltassam e világon lévő nyomorultak közében, és sanyargattassam az én ellenségimtől. Mind azonáltal tudom benned vetvén egyedül az én reménségemet engemet el nem hagysz de a te Isteni hatalmaddal megszabaditasz

Ezen bizodalomban lévén így szollitlak meg alázatos Szivemből. Oh könyörülő hatalmas Sz. Ur Isten, tudod az én el el hagyattatásomat; szükségimet; meg aláztatásimat; porban való le tapodtatásomat; csufra jutott hitemet nevemet; szörnyű gyalázatomat, szenvedésimet; régtől fogva való keserves bujdosásimat; abban való szorongattatásimat; ellenségimnek rajtam vett hatalmokat; esetemen örömmel való tapsolásokat; nevetéseket; lábom megbotlására ásott vermeiket. Ezt mondják uram magokban: Az Isten ötet el hadta; nincsen immár Semmi oltalma; koronája le esett fejeről; maga maradott özvegyül, az ő gyermeki árvául. Én pedig arczal le borulván előtted, alázatosonn

esedezem és kérlek, a Jesus Christus érdemeért, és keserves haláláért mutasd meg nekik, hogy te vagj s a hatalmas Isten, a kiből én remélek, és a kihez kiáltok. Ne hadj el engemet, ály mellém mindennémű nyomorúságomban szenvedésimben. Hiszen édes Uram meg parancsoltad téged hijjunk segítségül minden mi nyomorúságinkban, és te minket meg halgatz, a mi imádságinkban, és meg szabadítasz hogy mi a te meg szabadításodért dicsirjünk tégedet. E felett Uram azt is ígérted: Ha az Anya el felejtkezhetnék is az ő méhének gyümölcseről; Te mind azon által mi édes Atyánk el nem felejtkezel a te benned bizokrol; Hiszen te hirdetted azt magad felől: Hogy te özvegyeknek oltalma, Párt-fogója vagy; az árváknak édes Attya és gondviselője. Ugyan te parancsoltad meg. Hogy egy özvegyet se árvát meg ne nyomoricsanak.

Édes Istenem es erős Pártfogom tekéncsd hát az én ügyemre, s legy az én nyomorult állapotomban gyamolom, és Árváimnak édes Attya és gondviselőjek. ved fel az én ügyemet Uram, és magad forgassad azt, Perely Uram Perlőimmel. Harczoly én ellenségimmél; és mutasd meg nekik hogyegyedül rád hagyattam. Te vagy az Isten, a kihez én nyomorúságimban fel kiáltottam; Te általad egyedül meg is Szabadítottam. Oh mindenekkel bíró hatalmas Sz. Ur Isten, kérlek hajcsd én hozzám az én Kírályom Szívét, a kinek hatalmas alá vetettél. Hiszen, ugy, mint mindeneknek Teremtője, az ő Szívével is bírsz, oda hajthatod azt a hová akarod, mint a fojo vizeket; ugy a többieknek is, a kiken ál a te akaratodból az én dolgom; azért mondom Sziveket hajcsd hozzám akarattyok ellen is. A kik pedig nékem átkot kívántak had lássák Szemekkel, hogy a helylyett engemet meg áldottál, és az én Házamra is áldást mondottál; kívánságokat pedig semmivé tettet; kérlek Uram engemet ugy igazgas ne igyekezzem senkin boszszut állani; hanem egyedül reád hagyom, hogy a kik engemet kövel hajitanak, én őket viszont hajicsam kenyérrel, és így meg mutassam; hogy a te iskoládban tanultam, nyomorúságnak rostájában meg rostáltattam; és így a te kegyelmed által tiszta buzával lettem Amen

Könyörgés

Melyben az ember az Isteni veszszözés alatt, magát meg aláfván, az ő Szent tetzésebe meg nyugtattya elméjét, és az ő hathato voltával biztattya magát

Áldassál édes Atyám én Istenem minden én velem való kegyelmes bánásodért; mert minden jó valamit cselekszel. Ugy tezett Uram tenéked, hogy nékem is légyen részem, a te Atyai veszsződnek kostolásában, és dorgálásodban. De Uram el hittem tellyes Lélekkel, hogy ez által akartad hozzám is meg

mutatni Atyai Szivedet, és hogy engemet Szeretz; mert a kit az Ur Szeret meg dorgállya azt; mind azon által ugy cselekeszik ő is mint az Atya, a ki mikor láttya hogy az ő gyermeke az veszszözés alatt hozzá fut 's meg alázza magát előtte, gyönyörködik az ő jo erkölcsében és indulattyában, hozzá hajol az ő Szive el veti a veszszőt az ő kezéből és magához Szorittya Edes mennyei Atyám, 's könyörülő Sz. Istenem; kérlek alázatos szível adjad énnékem is azon kegyelmedet, hogy a mikor engemet látogatz nyomorúságokkal külömb külömb féle módon; én azt nagy hálaadással végyem, 's meg alázván magamat te előtted esmérjem azt a te kezedből jötnnek lenni, Csokollyam meg engedelmesen a te csapo veszszödöt, és annál inkább hozzád nagyobb bizodalommal légyek; Te hozzád ragaszkodjam; Te benned édes Atyámban vessem reménségemet; mert tudom hogy rajtad kívül engemet senki sem segíthet, se pedig meg nem szán; mert te vagy egyedül az én könyörülő Istenem 's Atyám. Te mutattad akkor is hozzám kegyelmességedet mikor még nem voltam formálva; még akkor is esmértél engemet kegyes szemeiddel néztél ream. te voltál az én Gondviselőm és táplálom, az én Anyamnak méhében a mikor voltam. Te vontál ki engemet az én Anyámnak méhéből, csudálatoson, és az én Anyám emlőjétől fogva te dajkálkodtál én véllem. Azon te Gondviselésseddel 's hatalmaddal hiszen kihozhatsz engemet a mélységes fetős sárból is. Te tudod én Istenem az én terhemet és annak nehézségét 's Sullyát; mert még a meddig vallaimra tetted volna kegyelmednek serpenyőjében már meg mérted annak nehézségét, és iránzottad azt hogy meg ne romollyak annak terhe alatt, se tellyességgel a földre ne roskadjak. Tudom és vallom ebben is a te hatalmodat, a mikor fog néked tetzeni engemet e nyomorúságból ki venni, akkor ki vehetz, olyan moddal penig, mellyen az emberek álmélkodni főgnak és meg mutathatod e világ előtt, hogy te vagy mindennel biro Isten, semmiből mindent teremthetz, és a mjt az emberek elméje meg nem foghat, azt is a te Isteni hatalmad végben viheti. Mert mindenható és könyörülő Isten vagj könyörüly azért rajtam is *Amen*.

Könyörgés

Melyben terhes gondolatokkal meg szabadulása iránt küszködván, Isten előtt esedezik az ember, hogy azokat maga Sz. tetzése Szerént formállya és reformállya.

Mindeneket tudo 's mindeneket láto, és mindennel biro Szent Ur Isten. Te tudod minden embernek Szive gondolattyát, mert a szíveknek alkutója 's

visgaloja vagy, ki még a veséket is meg vizsgálod. Nincs te előtted semmi el rejtve se titkolva. Édes Uram én Teremtőm, te tudod minden én gondolati-
mat, azokat is a kikkel régtől fogva küszködöm. Azert kívánván azt hogy Té-
gedet semmiiben meg ne bántsalak kérlek a te Szent Fiad haláláért, és az ő
érdeméért, igazgasd minden én gondolatimat, ugy ezeket is a te Szent Lelked-
del. Ha Felséged és az én idvességem ellen valok, avagy veszedelmünkre
szolgálhatnának, ved ki az én Szivemből őket, és adj azok helyett tenéked
tetző gondolatokat.

Te tudod Uram, hogy én kívánok mindennek kedved és parancsod sze-
rént cselekedni; de a mellett azt is tudod Uram, hogy én gyarló ember és erő-
telen vagyok magamtól a ki jó volna, semmit a te kegyelmed nélkül nem cse-
lekedhetem; mint hogj penig sok izben tapasztaltam, a te ingyen való kegyelme-
det és gondviselésedet rajtam, abban való bizodalomban; most is hozzád foja-
modom és kérlek, igazgass engemet; mert jól tudom a kit te igazgatsz, minden
dolgai jól fojnak annak 's jóvára is fordulnak néki. Ne engedjed, hogy én az én
mostani gondolatimban is vakmerő légyek; de adjad hogy azokkal tégedet
semmiképpen meg ne bántsalak, se magamra 's az én házamra Lelki 's testi
károkat ne hozzak. Te tudod édes Uram jól mik Szolgállyanak nekünk javunk-
ra; mert a te szemeid messze látók. Te mindeneket tudsz és látz meg addig is a
mig végben nem mennek a dolgok. Te tudod micsoda vége lesz annak, mi pedig
emberek azokban sem tudhatunk. Edes Teremtőm, Te engemet esmértél még
akkor is mikor én tégedet nem esmértelek, a te Szemeiddel rám néztél kegye-
sen, a mikor még nem voltam. Kerlek azért én kegyelmes Istenem, ne hadj el
már most a mikor kezdlek én is esmérni és Szeretni, tudod hogy én te benned
bizom és hozzád fojamodom. Rád hattam egészen magamat, ne engedjed
azért hogy megromoljak az házammal edjűtt.

Ha penig az én gondolatim a kit te Uram jól tutz nincsen te ellened és az
én idvességem ellen; se nekünk roszra nem szolgálnak; mutassad ebben is a
te Hatalmatod és jó kedvedet én rajtam és vid végben azokat. Nyisd meg an-
nak uttyát, engemet penig tanics meg hogy kellessék járnom abban, minden
rettegés és félelem nélkül, halgas meg Uram kérlek, vid végben a te akarato-
dat és kegyelmességedet rajtam valamint néked tetik. Azon hatalmaddal
végben viheted ezt is, a mellyel a kemény kősziklából bőven száraz időben
vizet ki buzditottál. Ha penig Felségednek ez által nem tetik engemet meg
áldani mullyék el. Tudom hogy a te hatalmad nem csak ehez köttetett, más
uttal moddal is végben viheted azt. Azért én egészen magamat a te akaratod-
ra hattam 's azt mondom: Légyen meg a te akaratod mint Menyben ugy itt e
földön is. Ne vígy minket a kísértetben, de szabadics meg minden gonosztól
Amen

Könyörgés

Melyben hálákat ad az ember az Innek hogy nagy keserves inségében minden elmét felül halado sok rendbéli gond viselésével tartotia es egyszersmind gyermekeinek meg áldattatásokért esedezik.

Oh könyörülő hatalmas Isten, minden te benned bizoknak csalhatatlan Gondviselője és oltalma, Világtól és annak Szerencsájától megcsufoltattaknak öröme. Mulando jóvakat el vesztőknek gazdagon meg fizetője; Özvegyek Gondviselője Pártfogyója. Árváknak kegyes Attya. Hozzád igaz hitből fojamosoknak s kiáltoknak meg Halgatoja 's kegyelmes Istene. Danielnek az oroszlánok vermében meg tartója. Három Iffjaknak tüzes kemenczében oltalmazója, és láng ártalmanak Parancsolója, fel háborodott tengernek meg csendesítője. Izraelnek Farao kezéből ki szabadítója; és a Pusztában lévőeknek Égből mannat le hullatoja, kősziklából víznek bővön ki buzditója, Özvegy Aszszonyoknak ama drága szűk időben maroknyi lisztjének és olajos korsójának fogyatkozás nélkül való meg szaporítója. Az Illyes Proféta ételt hozó holloinak parancsolója. Davidnak ellenségei előtt el rejtője. Özvegy Aszszonynak egyetlen egy Fianak Halálból fel támasztója. Tizenkét Esztendő Leánzonak halál álmából fel ébresztője. Gutta ütöttnek bűnbocsáto orvossa, és minden benned bizoknak csalhatatlan meg tartója. Dicsértéssel mennyen ugy a földön is, minden Teremtet állatidtól ugj az én Lelkemtől is. Mert rajtam bűnös Leányodon is felette nagj bőv mértékben, ezen elő számlált jokat és azokhoz hasonlokat cselekedtél; bujdosó és lappango állapotomban hajlékot adtal, ellenségim kezekben nem adtál, nagy árviz modjára keserves özvegységem reám rohanásában engemet kétségben való esésről, és eszem el távozásától, szörnyű bu és bánat miatt réám jövő nalálos betegségemben, magad voltál Doktorom abból engemet meg gyógyítottál szegény özvegy Lévén ez idegen földön maroknyi Lisztemet és olajos korsómat ugj meg áldottad hogy éhez-nem nem engedté. Rongyos lévén idegenek által mag ruháztál és holloid által mint Illyést a pusztában tápláltál. A szorongattatásnak tűzétől meg ég-nem nem engedté. Házamhoz tartozóimnak el hagyása miat oroszlának közzé melly Veremben esvén a Fene vadaknak száját bé zártad, 's el viselhetetlen sebet rajtam nem engedté ejteni; de szabadításomnak reggeleig életben meg tartottál ellensegimnek bosszuszágára. Irgalmassagodat hozzám abban is meg mutattad mint amaz özvegy Aszszonynak is, a kinek az ő egyetlen egy Fiát fel támasztottad s öt meg vigasztaltad; mert nékem is ingyen való kegyel-medből egyetlen egy Fiamat meg tartottad életben, és meg hagyta özveg-ségemben gyámolul, 's vénségemben Istapul; kiért az én Lelkem hálát ad

tenéked; kérlek édes Uram cselekedjél tovább is irgalmasságot én véllem; mert te vagy egyedül irgalmas és könyörülő Isten, 's a te irgalmasságod soha el nem fogy, de mind örökké meg marad. Te tudod édes Istenem; hogy én az ő Attyával edjűtt Születésétől fogva, sőt annak előtte is a mi hibás imádságinkban, elődben őtet bé mutattuk és ajánlottuk néked. Kérlek azért Szent Ur Isten, igazgassad őtet Sz. Lelkeddel, erősítsd hitiben, ne engedj néki semmi-képpen meg rontodnia se meg botlania 's egyszer meg esmért vallását ne enged meg tagadnia semmi világi tekéntetért. Áld meg őtet neked tetző bölcsességel s okossággal. Fegyverkeztess fel őtet kegyelmednek fegyverével, hogy a te parancsolatidban járhasson előtted mint te tölled taníttatott Ferfiu. Az ő Attya neve benne meg ne gyaláztassék. Légyen előtted hasznos gyümölcs termő fa, az ő ágait terjeszd ki hogy azok is tenéked kedves szagu Virágot és gyümölcsöt hozzanak. Ama tizenkét esztendő Leánzót halál álmából fel támasztottad; kerlek Uram azon hatalmaddal tamaszd fel az én Leányomat is az árvaság álmából 's ad meg szememnek latni hogy fel költ és lábain ál. Mutasd meg rajtad hogy az árváknak neve előtted nem utálatos, mert te vagy azoknak attyok. Kérlek Uram igassad őtet is Szent Lelkeddel, tölcsd bé az ő Szívét is néked tetző gondolatokkal, hogy ő is épüllyön hitiben 's vallásában, a jó erkölcsben, hogy a Leanyi szemermetességnek meg felelhessen, had számláltassék ő is amaz okos szűzek közzé, hogy az ő szive Lámpásából is, hozzád való buzgo szeretetnek olajja ki ne fogygyon. Oh Isten én Idvességemnek Istene, minden te hozzád nyujtott hálaadásimat noha hibások, 's nem elegendők kérlek végved kedvesen én töllem. Az én esedesimet s keresimet halgasd meg és telyesicsd be szent neved dicsőségére dicsiretére Amen

Hálaadás

Aldassal édes Istenem hozzám való irgalmasságodért, a mellyet cselekedtél én véllem szegény bűnös Szolgáloddal. Mert úgy bántál velem mint jó Szőlős Gazda, a ki látván a szőlő tövön, a kit maga kezével plántált, hogy a termése az Szőlő gerezdje meg ért, 's így az ő munkája s körülötte való fáradsága hijában nem lőtt; örül rajta, és hogy meg a tenger éles szele sem arthatt néki örvendez. Tovább való hasznáról gondolkodván; azért maga kezével le szedi azt, nem adja a szakmányos keze alá; fél ne vallyon már szőlő meg érése után kárt a szőlő szemben hogy le hullatván meg ne tapodtassék, és semmire ne legyen. Ez meg lévén, tudván másképpen nem lesz must belőlle, ha csak meg nem dömöczköli és őszve nem roncsollya a szőlő szemeket, azt mély kádban veti és ahoz való fákkal meg csomoszollya, és hogy annál is

több mustot adjon kemennyen meg sajtollya Az után rosta által meg szűri, hogy meg csak a szőlő mag se maradjon benne és hordoban tölti, 's annak helyre való forrását unalom nélkül várja. Az alatt pedig a mely seprőt a tisztulásban ki hány, nem hadja sokká rajta, a hordo uj levén, de le törli; tartván attól hogj a hordo meg ne romollyon tőlle; az után hiven pinczében bé rakja, és ugy conservallja maga hasznára.

Szintén illy kegyelmesen bántál én véllem oh Mennyei Gazda, kiért áldással mind örökkön örökké. Mint a te meg ért Szőlő Gerezdet engemet is erős nyomoruságnak erős sajtojában nem sajtoztattam volna meg, nem esmértelek volna ugymint most se hozzád egyedül nem ragaszkodtam volna. Mind azon által mégis kedveztél hogy szakmányosok (kik az én ellenségim:) kezében nem adtál, noha örülték és kivánták az én romlásomat, gondolván: A tenger Szele hideg lévén azt el nem szenvedhetem, de meg romlok és elszáradok mind tövestől és gyümölcsöstől edjűtt kivált a Gerezdim, avagy gyümölcsim (a kiket én általam Származtattal tellyességgel való el tapodtatásokat kivántak. De dicsirtessél edes Istenem, hogy az ő kívánságok rajtok bé nem tölt, hanem magad Atyai kezedet tetted reánk, s' bekességes türessel vártad a mustnak meg forrását, a seprőt és mocskot is, mellyet szívem hordója ki hánt, kegyelmed ruhájával le töröltted rolla, hogy a bor meg ne dohosodjon tőlle, és így immár joizüborod vagy on a te fáradságod után. Kérlek én kegyelmes Istenem, visely továbbra is magad gondot szivemben lévő borodra, hogy el ne romollyon se ki ne folyon. Üss az hordora erős kegyelemnek abroncsát és ha szent Felségednek tetszik ó borra hadni, töltögesd azt kegyelmed borával, semmi üreget ne hadj benne a melyben penész férhetne, de inkább mind végig jo izét meg tartsa, valameddig tetzik tenéked, világ pinczéjében meg tartani. A mikor penig fog tenéked tetzeni a hordót ki huzatni a pinczéből, és a bort ki csapolni belőlle. Kérlek Uram magad légy annak kegyelmes ki csapoloja, hogy abból Lelkem ellenséginek egy csep se jusson

Halaadás

Melybe áldja az ember az Istent, hogy ő vélle a nyomoruságok által meg esmertette magát, és kéri hogy tovább is azon kegyelmét éreztesse vélle

Nagy irgalmasságu és kegyelmű Szent Ur Isten, a kiket magadnak választottál, azokat nem hagyod, hogy mind végig a setétségben légyenek, a hammu alatt lévő szikrát az ő Szivekben nem engeded el aludni, minthogy a te ajándékod.

Mert Uram te szabados Ur vagy, akin akarsz könyörülsz a kit pedig akarsz meg keményítesz, ugyan is te vagy a szívnek akutoja és vizsgálója, Te tudod annak állását 's gondolattyát, orvosságát is tudod, mi modon kellyen hozzá nyulni, hogy azt az el tévelyedésnek kárhozatos sebjétől meg gyógyítsad, mert ha veszedelmes a seb és ahoz fájdalmának az orvos igen kedvezvén, gyengén nyulna, 's kemény rago és szaggato orvossaggal nem gyógyítana, nagyobb veszedelem érhetné a beteget, úgy hogy mindenkor nyomorékká maradhatna

Oh Lelkemnek édes jó orvossa! áldassál hogy én véllem is keménnyen bántál, és ugjan Szívemre hatot eresztettél réám. mert job ennékem itten szenvednem, mint osztán csonkáu az el kárhozottakkal elődben állanom. Az én sebeimben is előszször is rágo bort töltöttél, hogy annal jobban meg tisztulnyanak, az után pedig Balsamm olajjal meg gyógyítottád azokat. A világi Szerencsének álhatatlanságát meg mutattad és én véllem meg esmertetted annak változó vóltát. Azért is a Szent Dáviddal azt mondom: Jomra van Uram hogy megaláztál engemet. Bizonyára jomra van, Mert a te kegyelmedből származott szikrának csillámlásáról, az artalmas hammut éles és erős széllel el fujtad, és hogy erőt vehessen annak csillámlása, azt szent Lelked szellőjével fel fujtad. Azert hiszen is tellyes bizodalommal, hogy egyszer meggyógyítatott sebemhez nem bocsátasz többé ártalmat. Mivel az meg repedezett nád szálat el nem töröd, és a füstölgő gyertya belet nem oltod, oly hatalmas es könyörülő Isten vagy te, hogy amit el kezdesz végben is viheted azt. kérlek azért edes Uram rajtam is kezdet munkaidat vid végben, 's setétségét szívemnek világosícsd meg. Agy Szívembe neked tetző gondolatokat, és a mely szikrát fel fujtál, ted el olthatatlan tűzzé, hogy hozzád valo szeretettel s buzgosággal mind végig égjen. Világ szerencséje, avagy is Szerencsétlensége, annak semmit se árthasson, se nyomoruság Tengerének habjai és vizei azt el ne olthassák. Halgasd meg Uram halgasd meg és mondj ament az én kérésre Amen.

Háláadas

Az Istennek a bűnös emberi Nemzethez valo nagy Szetetiért.

Mi rajtunk könyörülő édes Mennyei Atyánk, úgy Szeretted te e világot, hogy annak válcságáért halálra adnád te edjetlen egy Fiadat, hogy valaki hiszen ő benne el ne vesszen hanem örök élete légyen, holott mi réánk semmi

szükséged nem volt, és azon öröktől fogva valo dicsősségedben, meg maradtál volna, ha mi nem voltunk volna is; de a te ki beszélhetetlen kegyelmed és hozzánk valo Szereteted cselekedte azt. Az Angyalokat Uram tévelygéséért az Égből le vetted, minekünk pedig az eset után is kedvetlén és az örök kárhozattal minket meg mentettél, a te Szerelmes Fiadat a mi bűneinkért a halálra adván. Oh édes könyörülő Atyánk, hamar érdemlettük meg a te ki beszélhetetlen és meg foghatatlan hozzánk valo szeretetedet 's kegyelmedet. Azért ha a téged dicsíró Angyaloknak dicsíretivel dicsírhetnénk is, meg sem volna elegendő annak elégséges meg köszönésére a mi dicsíretünk és háláadásunk, és ha egész testünkben minden tagaink változhatnak is dicsíró nyelvekké, annak ki mondására bizonyára, elégteleneknek találkoznának lenni. De még most is ezen könyörületességedhez toldod gyakran könyörületességedet, mert az meg váltás után is, ha mi gyarló bűnös emberek gyarloságból vetünk, és akarmely nagyon meg esünk is, hogy ha igaz penitenciat tartunk, és igaz hitből a Christus érdeméért tölled bűnünk bocsánatját kérjük, azonnal kegyelmes Atyai Sziveddel hozzánk fordulsz: Azért mondjuk egyenlő Szivel és Szájjal: Aldassék áldassék a te Szent neved mind örökké mint Menyben úgy a földön is, mert a te mi hozzánk valo Szerelmed ki mondhatatlan és a te kegyelmességed minden Tengerek mélységénél mélységénél mélységeseb, és megszámlálhatatlan a Tengernek fövényinél számosabb, Szent Szent Szent az Ur Isten *Amen*

Könyörgés

Melyben a bujdosásban lévő ember világi életéhez tartozó Szükségekért és Istentől valo meg áldattatásaért esedezik, és hogy akkoron is igazgassa kegyelmesen könyörög:

Áldott Szent Ur Isten mi édes Teremtőnk, a ki bennünket teremtetted magad képére és hasonlatosságára minden épségben. De a mi első Szüléink, a te Parancsolatidat által hágván az artatlanságnak ruháját levetkezék megokrol és azonnal meg esmérék mezitelen voltak. Te pedig annak befedezésére magad csináltál nekik bőrből valo ruhát, és ki üzven őtet a Paradicsomból azt mondtad, véres veritékkel eszed a te kenyeredet.

Édes Uram minthogy mi is az ő maradéki vagyunk, nyilván mi is éltünk a te bőséges ajándékiddal úgy a mint néked tette volna. Azert kiűztél minket is a mi születet földünkről, és vetetted minket éppen a Tengerhez az idegenek

közzé. Miis azonnal meg láttuk a mi sok szükségeinket; és meg aláztatásunkat, nagy törődéssel ettük a mi keserves kenyerünket, és ítal helyet a mi könyveinket ittuk. Amikor pedig hammuval meg hintettük a mi fejünket és sákban öltöztünk akkor mindenektől csufoltattunk, és nem találkozott senki, a ki szívesen keserülte a mi el hagyattatásunkat.

De oh édes Mennyei Atyánk és könyörülő Istenünk, kerünk tégedet nagy alázatosan. Könyörülly te magad rajtunk, ne haragudjál mind örökké reánk, szány meg bennünket, és fedezd bé a mi bűneink miat reánk jött sok nyomorúságunkból Származott meztelenségünket. Hiszen Uram. Te magad formaloja vagy a mi testünknek és annak állásának, azért te is tudod leg jobban tudod micsoda ruházat kívántatik a mi meztelen testünkre. Ne zárd bé annak okáért előttünk a te bőséges tárházadat: Ugyan is édes Uram, ha minékünk abból juttat is, azért nem léssen semmi fogyatkozásod se szükséged. Emlékezzél meg rollunk is igye fogyott Szegényektől, mert mi egyedül csak te read hagyattunk. Azon is kerünk tégedet, oh mi kegyelmes Gonviselő édes Atyánk, hogy ha fog tetzeni Szent Felségednek, bennünket a te Gazdag Tár-Házadból meg áldani, kérünk ad ajándékod mellé áldásodat is reánk; mert a te áldásod nélkül minden mi munkánk egyebet nem terem tiszta tövisnél. A mellett tanics meg bennünket arra is, a mikor ingyen valo jó voltodból meg áldasz, hogy mi a te reánk bizott talentumodat a földben ne ássuk, ama gonosz Szolgával, hanem inkább tiz annyira szaporicsuk, 's parancsolatod szerint abból sáfárkodjunk.

Amen

Könyörgés

Melyben az ember a midőn kárt vall esedezik, hogy Isten olyan Lélekkel ruházza fel, hogy rá bocsátot kárait békiségesen szenvedje, áldásit pedig hálaadással végye, meg esmérvén mindenebben Szabados Uralkodását.

Jehova hatalmas, és mindennel biro Szent Ur Isten és Szabadosonn Uralkodo Ur, a te tetzésedből esett rajtam, ezen mostani kárvallásom. Te adtad volt ingyen kegyelmedből azt a te Szolgálnak az ő Szükségének bé fedezésére, de ismét ugy tettett tenéked, hogy abban kárt vallyak. Ugy is lőtt mert szabad voltál vélle, mivel ez is a te tárhazadból jött volt réám. Tudom ha Szent Felségednek fog tetzeni, e helylyett más áldást is adhatz réám; mert te nálád bőséges áldások vannak és semminek szúki nincsn: töb is van nállad

a kit nékem szántál, hiszem hogy engemet is el nem hagysz, mert csak te benned bízom és te reád hattam magamat. Hatalmadat is tudom; oly hatalmas Ur vagj te hogy ezereket semmivé tehetz, viszont egy fillért ezerekre szaporíthatz, és senki nem kerdezheti, miért cselekedted ezt vagy amazt? miért egygyíket fel emeled a másikat a földhöz vered? szegényből nagy Urat, Gazdagból koldust tészesz, és így a te titkaiddban és szabados uralkodásodban, kicsoda az a ki belé nézhet, a vagj azt meg vizsgálhattya? Ugyan is te Jobnak mindenét el vetted, az után pedig úgy tettett Uram néked, hogj meg őrigbite-néd nékie mindenét valamire volt ő nékie két annyira ezekben is meg akarván mutatni Szabados Uralkodásodat. Kérlek azért oh szabadosonn uralkodo Ur, a mikor a te kegyelmedből engemet is meg áldasz, adjad hogy tenéked tétző háládással vegyem azt, és meg esmérjem, hogy nem világi szerencséből jött rám, hanem a te Sz. kezedből. Amikor pedig kárt vallok, adjad hogy békességes türéssel szenvedjem azt, zugalodásra ne fokadjak, hanem inkább azt mondjam: Isten adta, Isten el vette, áldassék az ő Szent neve érette. kérlek Uram adjad hogy abban is meg mutassam a te hozzád valo engedelmességet, hogy a te veszszödet meg csokollyam, és annál inkább édes Atyámhoz ragaszkodjam, el hitetvén magammal hogy te könyörülő Atyám látván, el veted kezedből sujtolo veszszödet, és a helyet kenyeret adsz kezemben, hogy veszszödnék fájdalmat avagy csapását el felejcssem Amen.

Elmélkedés

Melyben az ember álmélkolván az Isten munkáinak csudálatos voltán őrvendez ő benne, hogy a midőn valamely emberi reménség meg szűnt, akkor mutattya hatalmas szabadítását hosszas bujdosásainak tömlőczéből.

Valojaban sullyoson rosszszul van annak a Rabnak dolga, amelynek nincs kihez fojamodni. hogy az ő szabadulását járja. Az olyan mindenkor retteg, utolso veszedelmet, avagy rajta meg törtenhető erőszakos halált várhat. Én is ugyan az én bűneimért rab vagyok, de nékem annál sokkal jobban vagyok dolgom, mert az én Pártfogom nagy Ur, oly ur pedig a ki mindeneknek ura 's parancsолоja. Az ő hatalma előtt semmi erős zár nincsen. A mikor hozzá kiáltok engemet kegyelmesen meg halgat, nem is haragszik rám, ha gyakran untatom is őtet hozzád valo kiáltással, mert tudja hogy nékem nagy bizodalomom vagyok ő benne. Azt is tudja, hogy én máshoz nem akarok fojamodni szabadulásomért ha nem csak egyedül ő hozzá. Azért az én ellenségemet ő csak neveti, a kik akarják nehezíteni rabságomat, mert ő véllek is bír ő.

Ebben az hatalmas Urban bizván, és magamban gondolkodván az ő nagy hatalmáról Szivem repes bennem örömben; mert hallom zörgését tömlő-czöm vas ajtajánál a kulcsoknak. Továb halgatván pedig a kulcsokrol a régi rosdát akarván le reszelni annak reszelését hallom, és hogj azt igazgattyák az ajton lévő lakathoz eszre vészem. Meg rettenek azert magamban Látván késedelmezéseket, és kiáltak az én Uramhoz nagy erős kiáltással ugyan ordításhoz hasonlóval, és ime jő az én Uram láttya hogj it bajoskodnak az kulcsokkal, és hogj semmiképpen nem nyithattyák meg, odamégyen azért, fel rugja lábaival az erős ajtot, oly erőssen hogj a sarkából is ki esett és mond nékem. Nem nézhetem tovább a te nyomoruságodat, meg Szántalak jere ki. Azonnal leestek lábambol a vasak, de a vasnak nehézsége miatt meg voltak sibbadva, azért azt mondám: Édes Uram meg sibbattak lábaim járhatok már. Meg fogja azért kezem 's igy biztat: Ne fély kezemmel ki hoztalak tömlőczödből, az után erőt is adok lábaidnak s meg is tanítlak, hogj kellyen járnod vas nélkül, és nem engedem többé hogj a te ellenségid örüllenek botlásodon. mert lábaidnak uttyát meg egyenesítem, és a mely vermet ástak volt ellenségid néked, ő véllek azt, azon földel a mellyet belölle ki ástak volt bé töltetem és ebben is meg mutatom hatalmat, minthogj hozzám fojamodtál 's bennem bízál

Én pedig arczal le borultam a földre az én Uram előtt mondván, oly hatalmas és igaz mondo Urnak tartlak és vallak lenni, a ki öröktől fogva voltál és mindenkor is lészesz, hogj a mit meg ígérsz meg is cselekeded azt mert mindenható vagy, cselekedjél velem tehát a te irgalmasságod Szerént. Édes Uram és én Szabadítom, hogj hogj hálállyam meg ezt én tenéked, semmim nem lévén egyebem az én szivemnél. Azt viszem ajándékul. De kérlek a Crtus érdeméért ne utald meg ötet, hogj ő tellyes bűnökkel, tiszticsd meg azt magad a te irgalmasságod és tetzesed Szerént foglald el ötet örökre tennem magadnak Amen.

Könyörgés

Melyben bujdosásából hazaindulván, Innek ajánlja magát és könyörög, hogj minden uttyához légyen kegyelmes Vezére, mind hazájában Szerencsésen el jutvan irgalmas dolgainak Igazgatoja 's kormányzoja

Edes Istenem áldással s dicsírtessél minden hozzám valo irgalmasságodért, mellyet egész életemben cselekedtél én véllem bűnös Szolgaloddal leg közeleb penig hogj régen kívánt orámat engetted meg érnem; mely ben édes Hazám felé indulok. Azért a te Szent oltalmadban ajánlom magamat, minden

hozzám tartozóimmal edjűtt. édes jó Istene, és én szabadítom! és kerem Szent Felségedet alázatosonn. vég Gondviselésed alá bennünket, adjad mellénk mint Tobiás mellé a te Sz Angyalodat Uti Társul, hogy az légyen minékünk utunk lévén el ne teveledj ki az Uram a te nagy hatalmaddal minden bennünket szomorító alkalmatlanságokról és czivodástól, de sőt még tölcs meg a helyett édes Istenünk házunkat tenéked tétző áldásokkal, ne hagyj abban csak egy szegeletet is üressen, a kik a mi bűneinkért az előtt teli voltak keserűséggel. Fogj meg bennünket kezűknél fogva, és vezess bé a te hatalmaddal s' mutasd meg nekünk annak ajtaját, mert mi magunk meg nem találhattuk azt és más zár is van rajta, nem az a mellyet mi hattunk volt rajta. Te légy azért annak magad annak fel nyitója a te Isteni hatalmad szerént. Hiszen Uram nincs te előtted semmi erős zár, hogy ha pedig a te kegyelmed által azon bémegyünk, igazgas úgy bennünket a te Sz. Lelked által, kegyelmed által Hogy mi ezután Hazánkban való lakásunkban ellened ne járjunk se okot arra ujjonnan ne adjunk hogy ismét onnan ki üzettségünk; De sőt adj Uram a mi Szívünkben hozzád való buzgó szeretete, úgy hogy tégedet minden Világi kincsnel fellyeb tartsunk és becsüllyünk, a világhoz úgy ne ragaszkodjunk hogy tégedet meg bántanánk. Tégyed Uram édes Istenem azon kegyelmedet is velem, hogy töllem el rekesztett gyermekimet is örömmel meg láthassam, hogy így mind ketten néked örömmel hálád adjunk Amen.

Szent David Soltairbol ki szedett szok melylyek három részekre el osztattak

Elsőben

Könyörgése a bűn bocsánatért

Jehovah a te haragodban ne fegy meg engemet, és a te busulásodban ne emész meg engemet. Jajgatok az én Szívemnek keserűsége miatt, Uram te előtted vagyon az én kívánságom, és az én nyögésim te előtted nincsenek el rejtve. Az én Szívem csak kereng, el hagyott engemet az én erőm és az én Szememnek világa. Az én barátim és az én társaim az én csapásimban félre állottak. Ime egy Tengernyivé tetted az én napjaimat, és az én időm mint a semmi te előtted. Bizonyára mint az árnyék az ember, csak hijában Szorgalmatoskodik, rakásra gyűjt de nem tudja kicsoda éli meg azokat. Amidőn meg fedded az embert az hamisságért, meg emésztet az ő szépségét mint a moly, szűnnyel meg töllem hogy vehessek erőt, minek előtte el mennék hogj az után ne légyek; mert környül vettek engemet Számtalan gonoszok, környül vette-

nek engem az én hamisságimnak büntetési, hogy azokat szememmel el nem lephetem. Az én szívem el hagyta engemet; mert a te nyilaid belém akadtanak, és a te sullyos kezed szállott ram. Nincs épség az én testemben a te haragod miatt és nincsen békesség az én csontaimban, meg rodhattak és meg senyvettek az én sebeim, az én bolondságom miatt. Le horgattam és le nyomattam, minden napon szomoruan járok; az én tomporím meg rakodtanak nagy fájdalmakkal, és nincs Semmi épség az én testemben. Jajgatok az én Szívem keserősége miatt, az én nyögésem te előtted tudva vagy. Könyörűly rajtam Uram; mert te benned bizik az én Lelkem, és a te Szárnyaid árnyékában vagyok reménségem. Mikor veszteglenék meg avultanak az én csontaim, az én nap estig való jajgatásom miatt; mert éjjel és nappal nehezedik vala én rajtam a te kezéd, változik vala az én nedvességem nyári Szárazságra. Annak okáért az én bűneimet tenéked meg jelentém, és az én hamisságomat el nem fedeztem, 's mondék; Meg vallom én ellenem az én hamisságimat az urnak, meg bocsátta az én bűneimnek hamisságát. Kérlek gyógyicsd meg az én Lelkemet; mert vétkeztem te ellened. Könyörűly Istenem én rajtam a te irgalmas-ságod szerint, és a te irgalmasságodnak sokasága Szerént töröld el az én bűneimet, és tisztics meg engemet az én álnokságimból; mert tenéked csak te-neked vetkeztem, és sok álnokságot cselekedtem a te szemeid előtt, álnok-ságban fogantattam és az én Anyám bűnben melegített engemet az öméhében. Mos meg engemet isoppal és meg tisztulok, moss meg engemet és fejbér lések az honál. Ne ves el engemet a te orczád elől, és a te szent Lelkedet ne ved el én töllem, 's add meg nekem a te idvezítésednek örömét, ne tavozzál el tőlem én Istenem. Emlekezzél meg uram a te irgalmasságidról és jovoltodról mely kezdettől fogva vagyok Az én Ifjuságomnak bűneről és az én vetkeim-ről meg ne emlékezzél, mert azok igen sokak, hanem inkább a te irgalmas-ságod szerint emlékezzél rollam a te nevedért, légy kegyelmes az én bűneim-nek; Tekéncs kegyelmesenn rám és könyörűly rajtam Uram, mert megváltot-tál engemet, Igasságnak erős Istene, a te kezeden ajánlom azért az én Lelke-met Amen.

Masodszor

Kérési és panaszai a Szent Davidnak

Jehovah miglen felejtesz el engemet? miglen rejted el a te orczádat töllem? Miglen tanácskozom az én Lelkemben 's kesergek az én szívemben naponként? Miglen magasztallja magát az én ellenségem én ellnem? Szemlély

's halgass meg engemet Jehovah én Istenem. Világosítsd meg az én Szemeimet hogy valamiként el ne aludjam a halálban, hogy ne mondja az én ellenségem: Meg győztem őtet. Az én ellenségim ne örüllyenek hogy meg mozdultam. Vajha el jőne a sionból az Irzaëlnek szabadítója hogy mikor az Ur az ő foglyait és az ő népét meg szabadította Jakob örüllyőn és az Izraël örvendezzen. Tarcs meg engemet erős Isten; mert én benned bízom: Mondjad azért az Urnak én Lelkem azt: én Uram vagy te, azoknak meg sokasodik banatjok kik máshoz sietnek. En tegedet segítségül hívlak, annak okáért halgas meg engem oh erős Isten, hajcsd a te füleidet én hozzám, halgasd meg az én beszédemet, mutasd meg a te csudalatos irgalmasságodat, ki meg szabadítod a te benned Bizokat. Őriz meg engemet mint a te szemeidnek fényét oltalmaz meg engemet a te szárnyaiddnak árnyéka alatt az Hitetlenek orczájok előtt kik engemet háborgatnak, az én ellenségim előtt kik életemet halálra környül vették. Szájokkal kevélylyen szolnak, hasonlok a prédát szomjuhozó oroszlánhoz, és oroszlán kölykökhöz. Kely fel uram ved eleit az ő viczainak, vesd le őket, szabadics meg az en életemet a hitetlenektől. Uram mely igen meg sokasodtanak az én ellenségim; mely sokan vannak az én ellenem támadok. Sokan mondják az én Lelkem felől: Nincs ő nékie semmi szabadítása Istentől. Kely fel Uram és tarcs meg engemet én Istenem; verd árczul az én ellenségimet, és az Istent eleneknek fogait roncsd össze. Amikor kiáltok halgass meg engemet és könyörűly rajtam; ércsd meg az én beszédemet és gondolatimat én kiralyom és én Istenem; mert én teneked könyörgők Uram. A te busulásodban ne fegy meg engemet, és a te haragodban ne ostoroz engemet, könyörűly rajtam mert beteg vagyok gyógyics meg engemet; mert megháborodtanak az én csontaim Térj hozzám Uram, mentsd ki az én Lelkemet és szabadics meg engemet a te irgalmasságodért. Elhervadt az en orczám szomorúság miatt, és meg vénhedett az én ellenségim miatt. En Uram Isten te benned vetem reménségemet, oltalmaz meg engemet minden én háborgatoimtól, hogy el ne ragadják életemet mint eg oroszlán. Pirullyanak meg és igen haborodjanak meg minden én ellenségim. Kelly fel Uram minden én ellenségim dühösködések ellen. Könyörűly Uram rajtam 's lásd meg nyomorúságimat, mellyeket Szenvedek ellenségimtől, retteness meg Uram őket, hogy esmérjék meg a hitetlenek hogy ők is halando emberek. Te hozzád Uram emelem Lelkemet. és te benned bízom, kérlek meg ne gyaláztassam, ne örüllyenek az én ellenségim; mert mindenek a kik téged várnak nem Szégyenűlnek meg. Emlékezzél meg Uram a te irgalmasságidról és jó voltodról, mely kezdettől fogva vagyon: mert sokak az én szívemnek haborusági, igen megsokasodtanak azok, szabadics meg engemet azoktól. Csak az Urra néznek

az én Szemeim, mert ő vészi ki a törből az én lábaimat Tekéncsd az én ellenségimet, mert igen meg sokasodtanak és méltatlan gyűlölnék engemet. Tanics meg engemet a te Utadra és hordoz engemet egyenes uton. Ne cselekedjél velem az én ellenségim kívánságok szerint; mert hamis tanuk tamadnak én ellenem ki hazugságot szolnak. Te hozzád kiáltok Uram, én erősségem ne vesztegely az én kiáltásomra, mert ne talán ha vesztegelsz hasonló lések a meg holt emberhez. Halgas meg engemet a mikor hozzád kiáltok. Ne számlálly engemet a hitlenek közzé, te benned bizom Uram soha ne gyalasztassam meg. Halgas meg engemet és Szabadics hamar engemet, Légy énnékem erős köszálm és én erős Várom, hogy meg tarcs engemet, mert el fogyatkozik életem sok bánatím miatt és az én esztendeim a fogyatkozás miatt. Az én erőm el szakadott és az én csontaim el senyvedtenek, minden én ellenségimnek vagyok szidalmok: szomszédimnak utálatos vagyok. Barátim és a kik még kívül látnak engemet, el futnak töllem. El felelytkeztenek rollam mint egy holt emberről ki az élőknek szivekből ki ment. Én penig Uram te benned bizom le hittem én Istenem vagy te. Te kezedben vannak az én ellenségim. és az én életemnek Napjai. szabadics meg engemet az én ellenségim kezeiből, és az én háborgatoimtol. Kérlek Uram meg ne gyaláztassam; mert ez nyomoruságban segítségül hajtalak tégedet. Perely Uram az én ellenem Perlőkkel, es harcoly az én velem Harczolokkal. Ragagy fegyvert és Paist, kely fel az én segítségemre és ved fel kardadat, és rekeszd meg az én Haborgatoimnak eleinek uttyát, 's mondjad az én Lelkemnek: Én vagyok a te meg tartod. Pirullyanak meg a kik én ellenem gonoszt gondolnak Légyenek olyanok mint a Polyva a szél előtt, mert ok nélkül vetették meg nékem az ő hálojoknak vermét. Szállyon reája romlás, a melylyen nem tud és az ő háloja melylyet el rejtett fogja meg ötet. Felköltek a hatalmas tanúk, és a mellyeket nem tudtam, azokat kérdezik töllem, fizetnek nékem gonoszt a jóért, hogy engemet megfoszszanak az én Lelkemtől. Az én nyomoruságomon ok örültek. Te pedig Uram meddig nézed ezeket? szabadics meg az én Lelkemet ne örüllyenek rajtam akik méltatlanul lettenek ellenségim nékem, és ok nélkül gyűlöltek engemet. Jol látod Uram azt, kérlek ne légy távol töllem. kely fel és serkeny fel édes Uram, az én ügyemnek ítéletire. Gyaláztassanak meg mind edjűtt és pirullyanak meg, kik örülnek az én veszedelmemen. Isten a te nevedért szabadics meg engemet, és az én ellenségim félelmektől tarcsd meg az én Lelkemet. Rejcs el engemet az ő gonosz tanácsok előtt; mert meg elesítették mint a szabját az ő nyelveket én réám, az ő nyilokat igazgattyák réám. Tart meg engemet Isten, mert el értenek az vizek az én Lelkemig, bé estem a mélységes sárban, holott fel nem álhatok, mélységes vizekre jutottam, és az vizeknek

habja el fogott engem. el fáradtam a kiáltásban meg szakadott az én torkom, el fogyatkoztak az én szemeim, várván az én Istenemet. Ne szégyenüllyenek meg én miattam a kik tégedet várnak. kérlek ne szégyenüllyenek meg miattam a kik keresnek tégedet Izraélnek Istene. Az én Atyám fiai előtt idegenné löttem, amikor sirva gyöttröm az én Lelkemet, az is gyalázatra vagyon nékem, mikor az én ruhám helylyében öltöztem sákban, ellenségimnek példabeszédek vagyok. Én annak okaért tenéked így könyörgék: Uram a te jovoltod meg jelenésének ideje vagyon; Isten a te irgalmassagod Szerént halgas meg engemet. A te szabadításod felől valo ígéretnek igazságában szabadics meg engemet a sárból, hogy el ne boruljak. hanem inkább szabadics meg az én ellenségimtől. és az vizeknek örvényitől. Istenben vetem reménségimet, a te Tanácsiddal igazgas engemet, és a dicsősségben fogadj bé Amen

Harmadszor

Szent Davidnak Háláadási a szabadulásért.

Az én nyomorúságomban segítségül híván az Urat, és kiáltottam az én Jehovához, és meg halgatá Szomat az ő Templomából. Az én kiáltásom hatott az ő füleiben. Ki ragadott engem az én hatalmas ellenségim közül kik erősbek voltak én nállamnál, örültek az én veszedelmeknek napján. De az Ur volt énnékem Pálczám. ki vitt engemet tágas helyre, és ki ragadott engemet, mert jomat kívánta énnékem, és adta énnékem szabadításának paissát. Az ő karja tartott meg engemet, ki terjesztette lépésemet én alattam és az én bokaim nem tántorodtanak. Él az Ur és áldott az én kösziklám; azért magasztaltassék fel az én szabadításomnak Istene az erős Isten, a ki én erettem boszszut ál, a ki engemet meg mentél az én ellenségimtől, sőt az ellenem támadok felett fel magasztal engemet, az erőszakos emberektől meg Szabadított engemet. Örvez az én szívem a te meg szabadításodban. Azért éneklek a Jehóvának, mert jól tött velem, az Ur énnékem kösziklám, és én erőm, én szabadítom, és én erős Istenem, én Paisom, szabadításomnak szarva, én fel szoval az Urhoz fel kiáltottam, és meg halgatott engemet. Dicsirlek hogy az én ügyemet véghez vitted. Últél ítélő székedben mint igaz Biro. Az Ur az én világosságom és én szabadítom kítől féllyek hát? Az Ur az én életemnek erőssége kítől rettegjek hát. Mert el rejtett engemet, a veszedelem napján kösziklára fel emelt engemet. Áldom és dicsiretet mondok az Urnak. Magasztallak tégedet, mert nem engedted hogy az én ellenségim örüllyenek rajtam. Amikor kiáltottam hozzád. Te engemet meg gyógyítottál, és ki hoztal a

koporsóbol. Lelkemet meg elevenitetted holott egyebek koporsóban szállottak Dicsírétek az Urat Hívek; mert csak egy szempillantásig tart az ő haragra és örökké való az ő jo akarattya. Fordítottad az én siralmimat örömré, te vetted az gyász ruhámat rollam, és meg övedzettél engemet. Annak okaért eneklek tenéked és nem veszteglek, örökké dicsirlek tégedet, vigadok és örvendezek a te jovoltodban, mert megtekéntetted az én nyumoruságimat, és láttad az én Lelkemet háboruságban, minden rettenéstől meg szabadítál engemet, a kik réád néznek és te hozzád futnak, soha azoknak orczájok meg nem pirulnak. Imé a szegény kiáltott az Urhoz és az Ur meg halgatá őtet, és minden ő haboruságiból meg szabadította őtet. Boldog ember a ki az Urban bízik, Fellyetek az Urat mert semmi fogyatkozások nincsen az őtet félőknek, az oroszlanoknak kölykei megéheznek és szűkölködnek, de a kik az urat keresik semmi jo nélkül nem szűkölködnek; Az én Lelkem pedig vigad az Urban, örvendez az ő szabadításában. Minden én Tetemim mondjatok az Urnak: Kicsoda te hozzád hasonlo, ki meg szabadítottad a nyomorultakat? A szelidek örökösí lesznek a földnek es gyönyörködtetik magokat a békeségnek sokaságában meg nem gyalaztatnak a Veszedelmes időben. Gyermekek voltam és immár meg vénhedtem, de soha nem láttam hogy az igaz el hagyatott volna; es az ő kenyér kereső magva. Az igazaknak maradása az Urtól vagyton, ki őnékik erősségek az haburuságnak, meg segéti az hitetlenektől és meg tartya őket mert ő benne bizoknak. Várván vártam az Urat és ő én hozzám tére, és meg halgatá az én kiáltásomat, és kivont engemet rettenetes kutból és a sáros fertőből és fel állított lábamra. Boldog ember a ki az Urban bízik es ő benne veti remenséget. Én az Istenben biztam nem félek, mit árthat nékem az ember, mert az én Uram és az én szabadítom voltál, légy segetségül nékem a nyomorúság után is, mert híjában való az emberi segicség, csak az Istenben nyugszik az én Lelkem; mert ő tölle van egyedül az én szabadításom. Az én Lelkem egyedül hozzá ragaszkodott, a te job kezéd őrizet meg engemet. Meg elevenitetted a mi Lelkeinket, és nem engedted hogy a mi lábaink le esnének. Noha meg keserítettel Isten minket és meg próbáltál tűzzel, mint az ezüst próbáltatik. be vetettél bennünket a háloban, s meg szoríthatod a mi derekainkat, s a mi fejünkre ültetted az embereket tűzben és vízben mentünk; mind azonáltal ki vittél minket szép kies helyre. El megyek azért házadban áldazatokkal, meg adom te néked fogadásimat, a mellyeket az én Ajakim ígértenek és a melyről szollott az én szám az én nyomorúságimban. Jöjjetek el halgaszatok meg, és meg beszéllem minden Istenfélőnek a mellyeket cselekedett az Ur az én Lelkemmél; ő hozzája kiálték az én Számmal, és az én nyelvem által fel magasztaltatott. De meg halgata az Isten az én könyörgésimnek Szavát és beszédét. Áldott az Ur Isten. Ki meg nem vetette az én könyörgesimet és ir-

galmasságát nem vonta meg tőlem. Az árváknak Attyok és az özvegyeknek őrizőjek az Isten. Ki az ő Szentséges helyében lakik. Az Isten az egyedül valokat meg szaporította cseléddel, és ki hozzá hatalmason a meg kötözötteket. Azt mondotta vala az Ur: Básánból vissza hozlak. Nagyságos dolgokat cselekedtél kicsoda hozzád hasonló? mert minek utánna sok és gonosz nyomorúságokat kostoltattál meg én vélem. Isten ismét meg elevenítettél engemet, meg sokasítottad az én nagyságomat, és hozzám fordultál 's meg vigasztaltál engemet. Annak okáért én is tisztellek tégedet, és a te igazságodat hirdetem én Istenem. Örvendeznek az én Ajakím, mikor tenéked éneklek, az én Lelkem is mellyet meg Szabadítottál, meg szabidítottad a kiálto szűkölködött és az szegényt, a kinek nem vala segítője, és szűkölködőknek életét megtartád. Áldott az Ur Isten, az Izrael Istene, ki csuda dolgokat cselekeszik egyedül. a foglyokat meg szabadítottad, meg vidamítottál engemet a te cselekedetiddel mert fel emelted az én szarvamat, mint az Unicornisnak, meg hallották az én füleim a mit akartak. Szegyenüllyeneknek meg a faragot képeknek minden szolgálai. Kik dicsekednek a Bálványokkal. Magasztaltassal minden Istenek felett, mert csudálatos dolgokat cselekedtél, nékem is szabadulást adott az ő job keze. és az ő Szencséges karja. Hajcsátok meg magatokat az Ur lábai előtt; mert Szent ő. Az Ur alá tekénte hogy meg hallaná a foglyoknak nyögéseket, és meg oldaná a halálnak fiait. Áldjad én Lelkem az Urat és minden én belső részeim az ő Szent nevét Áldjad én Lelkem az Urat és el ne felejtkezzél semmi joteteményiről, ki meg kegyelmezett minden te bűneidnek, 's meg gyógyította a te betegségedet, ki megszabadította a koporsóból a te életedet, és megkoronázott kegyelmességével és irgalmasságával, ki minden joval meg elégíti a te szádat mint a sas keselyűnek. Irgalmas és kegyelmes az Ur késedelmes az Haragra és igen kegyelmes, nem mind örökké feddődik, és nem tartya meg örökké az ő haragját. Nem a mi bűnünk szerént tselekszik mi velünk, sem nem fizet minékünk a mi alnokságink Szerént. Meg emlékezik rolla hogy mi porból valok vagyunk. Hirdessetek az Ur nevét az Urto! meg váltattak, kiket meg szabadított a nyomorúságnak kezéből, kiket egyben gyűjtött a földről és a tenger mellől, a bujdosókat kik nem találtak vala lakásra valo Várost, éhek és Szomjak valának az ő Lelkek, a Szojuság miatt el fogyatkozott vala, és kiáltának az Urhoz az ő nyomorúságokban, és meg szabadította őket az ő nyomorúságokból, és őket az egyenes utra jutának oly városban mellyben lakának. Hirdessétek azért az Ur kegyelmességét, és az ő csudálatos dolgait az emberek fiai előtt, mert meg elégíti a szomjuhozó Lelkeket, és az éhező Lelkeket bé tölti joval; mert kiáltának az Urhoz az ő nyomorúságokban, és az ő nyavalyájokban, meg szabadította az Ur őket a halálból, a halálnak árnyékából, és az ő köteleket el szaggatá, meg rontá az

erős kapukat, és az vas zárokat el töré és meg szabadítá oket a mély veremből, meg állítá a szelveszélyt, meg csendesedenek az habok, és örülnek ök mert meg csendesettek és vezérlé őket a partra, melyre ígyekeztek menni, és fel emelé a nyomorultat a nyomorúságból, és meg szabadítá cselédeként mint a Juhokat. Magasztaltassál fel az Egeknek felette Isten; mert fel emeli az Isten a szegént a porból, és a szűkölködőt elő vészi a ganéjbol. Dicsírem az Urat; mert meg halgatá az én szomat, és az imádságimat, és az ő füleit hozzám hajtotta, mikor az én nyomorúságomban ötet segettségül hívám s mondám: kérlek Uram szabadítsd meg az én Lelkemet, és azonnal meg szabadultam. Mivel fizessek az Urnak minden hozzám való jó teteményiért, s az szabadulásért. A hálaadásnak pohárát és az Urnak nevét segettségül hívom. Az én fogadásomat meg adom az Urnak az ő népe előtt; mert az én köteleimet el szakasztá. Job az Urban bízni mint az emberekben!

Job az Urban bízni, hogy nem a Fejedelmekben. Az Urnak hatalmas keze szabadított meg engemet, nem holtan meg hanem élek és hirdetem az Ur dolgait. Keményen meg ostromozza engemet az Ur, de meg nem öle engemet; mert az én nyomorúságomban kiáltottam az Urhoz és meg halgatta engemet. Az Ur támogattya minden el esendőket, és fel emeli 's egyenesíti a meg görbedteket, közel vagyon az Ur azokhoz, a kik ötet tökéletességgel híjják. Az ötet felöknek akarattyokat teszi, és az ő könyörgéseket meg halgattya. Ne bizzatok az embernek Fiaiban mert azokban nincs a szabadításra erő. ki mégyen az ő Lelkek és ök menten földde Lésznek, a napon el vész minden ő gondolatok. Boldog a kinek segítsége a Jakobnak erős Istene, és a kinek vagyon reménsége az ő Urában Istenében, ki teremtette a mennyet földet, Tengeret és mind azokban lévő állatokat, az Ur meg szabadította a foglyokat, az Ur meg világosította a vakokat, az Ur emeli fel az el eseteket. Az Ur oltalmazza a Jövevényeket, az árvákat és az özvegyeket táplállyá, a Gonoszoknak uttyokat el fordította. Uralkodék az Ur mind örökké, a te Istened Sion nemzetségről nemzetségre meg marad. Dicsídjétek az Urat; mert jó dicsíretet mondani a mi Istenünknek. Az Ur építi a Jerusálemet, az el széledett Izraelitákat ő gyűjti egyben, és meg segíti a nyomorultakat. Ő gyógyította meg a töredelmes szívűeket, és bé kötözi azoknak fájdalmokat, meg ékesíti a nyomorultakat szabadulással. Dicsídjétek ötet minden ő Angyali. Dicsídjétek ötet minden ő Seregi. Ifjak, és Szűzek, vének és Gyerekek. Dicsídjétek az Urat minden földi állatok. sárkányok és minden mélységek; mert ő mindenható kegyelmes Isten mindeneknek Teremtője *Amen*

Vége

ISTENES ÚJ ÉNEKEK

Özvegyeknek vigasztalása

Nota: Szeretem és áldom az Úr Istent

1

Szivem fájdalmát nem tagadhatom
És keserűségét ki nem mondhatom
Mert annak sullyát alig hordozhatom
Mindenektől már sanyargattatom.

2

Eletem Társa engem el hagyott.
Örvegséget reám keservest hagyott
Illy idegen földön nagy bú rám Szállott
's minden terh az olta rajtam állott

3

Árvaságombol noha ő ki vőtt
És világi gyamolom énnékem lőtt
De halálával nagyobb árvává tött
Igy tetzett annak a ki teremtött.

4

Végzem hát siralmim 's így vigadok
Gondviselésében Istennek vagyok.
Ő rá hagyattam azért bút nem látok
Mert ő Szárnyával bé fedve állok.

5

A mely társam volt előttem megholt.
Tőlle meg váltam mert az is ember volt.
Már máshoz mentem ki engem meg váltott
Es immár jegyben gyűrűt is adott.

6

Ez lesz immár Lelkem Völegénye
Nagyob hozzám sokkal ennek szerelme
Mert ez Szeretetnek soha nincs vége
's Ez örömnnek nagy gyönyörűsége

7

Ő nem magáért, de értem meg holt.
S hozzám oly nagy szeretetet mutatott.
Illyetén nagy csudát vallyon ki latot?
Ember lett értem noha Isten volt.

8

Igy szól Lelekemnek te vagy Jegyesem
Erted volt az én kínos szenvedésem
Én mostalak meg véremmel édesem
Mindenkor velem légy szerelmesen.

9

Aldlak azért oh Lelkem Jegyesse
Add hogy szivem csak személlyed szeresse
Világot érted örömmel meg vesse
Egyedül te légy néki kedvesse.

10

Szerelmem hozzád vég nélkül légyen
Gyűlölséget köztünk senki ne tégyen
Én elmém máshoz el ne vetemedjen
Örökke benned szivem örvendjen.

11

Hogy örömmel én várjam orámat
Mellyben le vethessem ócska ruhámat
Hogy vigan érhessem lakodalmomat
Ki aludván utolsó álmomat.

Más

Inségben való panaszolkodás

Nota: *Te hozzád tellyes sziből*

1

Te hozzád én Istenem
Igen ahitozik
Az én szegény Lelkem
Régen ohajtozik
 Segedelmedet várván
Éppen el lankadott.
Nagy inség rá szálván
Nagyon el bádjadott

2

Orczám is már el hervadt
Sok nagy gyötrelmimben
Tsontom bőrhöz ragadt
El fogytam erőmben
 Minden órán szenvedek
Sok féle változást
Isten nézd meg hogy élek
Nyomoruságom lásd.

3

Szegénység igen gyötör
Keseríti életem.
Ellenség reám tör
's kit soha sem félttem
 Nem keserűli senki
Nem is fáradozik
Törből hogy végyen ki
Szivekre se veszik

4

Gyaszban járak szüntelen
s hamuval fejemet
Meg hintem egészen
Siratom így emet
 Én kenyerem siralmas
Könyveim italom
Életem is unalmas
Nyughatatlan álmom

5

Bőség helyet sok szükség
Környül vett engemet
Csúfol az ellenség
Fogyattya életemet
 Nehezíti ínségem
Gyönyörködven benne
Nincs sohol segítségem
Ki abból ki venne

6

Isten csak te vagy Isten
Egyedül hatalmas
Mutasd rajtam itten
Hogy az Szabadítás
 Egyedül csak rajtad ál
Nem az embereken
Ad a ki engem utál
Essék nagy széknyben.

Más

Ugyan azonról

Nota: *Haragodnak nagy voltából*

1

Halgasd meg Uram panaszim
Számd gyötrelmim
Mert mi kegyes Atyánk vagy
Lassad meg az én ínségem
Sok szükségem
Hiszen te hatalmad nagy.

2

Máshoz nem is fojamodom
Mert jól tudom
Hogy senki nem segíthet
Én Istenem rajtad kívül
Ezen törből. Engemet ki nem vehet.

3

Tekéncs Szegény Szolgálodra
Te árvádra
Nézd keserves gyötrelmem
Ne perelley Uram féreggel.
Inkáb ved el. Rollam én nagy sérelmem

4

Nem birhattam én terhemet
Mert szivemet. Sok keserves nyíl éri
Ki miatt éppen el fogytam
El bádjattam. Kegyelmed Lelkem kéri

5

Nem menthetem én nyelvemmel
Tellyességgel.
Magamat, mint a Néma

Mert távol vagyok azoktól .
Kik veszettől
Szájokat tattyák tárva

6
Uram mutassad meg kérlek
Ő nékiek.
Hogy ő véllek is bírsz te
Ted semmivé szándekjokat
's ő Szájokat
Zárd bé ne ártson mérge

7
Eszteimnek sok száma
Im el mula
Keserves bujdosásban
Mint füst úgy el mentenek
Repültenek
Nyögők nyomoruságban

8
Tekéncs Kristus sebére
Érdemire
Mellyet értem Szenvedett.
Tudom hogy sokak bűneim
És vétkem. De értek meg fizetett.

9
Azért ne fizes úgy nékem
Mint érdemlem
Tégy velem nagy kegyelmet
Szent Fiad a Keresztfára
Nagy fáradva.
Fel vitte bűneimet.

10
Te hatalmad rám áradhat
's meg maradhat
Tsak te légy segítségem

A te parancsolatodra
Csak egy szodra.
El távozik inségem

11

Te az Izraelt kezdeddel
s Nagy erőddel.
Magad meg szabadítád
Szány meg engem nyomorultat
Rád hagyottat. Az én kötelem old meg

12

Ne néz be hunt szemmel erre.
Ved szivedre. Mert csak te benned bizom
Szakaszd kette lánczaimat
S Rabságomat. Ne légyen semmi károm

Más

Világi élethez való szükségéért való esedezés

Nota: Oh Felséges Ur mi kegyes

1

Oh kegyelmes Uram és szabadítom
mely régen sirván szörnyen kel jajgatnom
Én kiáltásom előtt füledet
Ne dugd bé hajcsd hozzám te szivedet.

2

Csipogva járok mint el veszett tyuk-fi
Amely kis korában annyát el veszti
De más alá még sem adja magát.
Noha ételt maga nem kaparhat

3

Én is a te szárnyaid alá futok
Több nyugodalmat senkinél nem tudok
Fogad alája szegény árváidat
Mert Párt fogonknak vallod magadat.

4

Engemet is más senki nem táplálhat
Több nyugodalmot senkinél nem tudok
Te adhatz ételt idegen földön
Meg áldhad maroknyi lisztem bővön

5

Te rendeltél ételt minden állatnak
Ruházat gyanánt Szőrt adtal azoknak
Kinek az ő neme szerint
Be fedted azzal őket egyenként

6

Emlékezzél meg Uram jovoltodrol
Hogy te az embert minden állatoktól
Fellyeb becsülván el választottad
sőt Fiad érte halálra adtad.

7

Hajol hozzam is én nagy szükségembe
Uram fedez bé mezitelenségemben
Te látod sok féle inségemet
senki más gondot rám nem viselhet.

8

Teremtőm vagy te magad tudod jobban
Hogy kel ruházni engem én sorsomban.
Nálad mértéke magasságomnak
Száma én sok bujdosó napomnak

9

Essék meg rajtam könyörülő szived.
Mutasd meg hozzám ebben is kegyelmed
Vigye bé Hazamban erős kezeddél
Vedelmezd engem ott fegyvereddel

10

Mert azon igyekezik ellenségem
Hogy nagyobb Árvává tehessen engem
Isten tekéncs ebben hiszen te vagy
Özvegyek oltalma 's hatalmad nagy.

11

Vond ki mellettem a te fegyveredet.
Forgassad te magad árva ügyemet
Terjeszd ki felettem erős kezéd.
És szándékjokat semmivé tégyed.

Más

Szörnyű ínségből való szabadulásért való könyörgés.

Nota. *Én az Urhoz fel kiálték*

1

Te hozzád Uram ohajtok
Ínségemben fel kiáltok
Fel emelvén kezeimet
Meg panaszlom szükségemet,

2

Eléb terhemet megmérted
Hogy nem vállaimra tetted
Tudod nehéz voltat annak.
Tagaim majd el lankadnak.

3

Nyugodalmam nincs énnékem.
Majdan el fogy én életem.
Kesergek sirok jajgatok.
Győtrelmim sullyosok 's nagyok.

4

Idegen földön kel laknom.
És szégyennel köztök járnom.
Szorongatnak ők naponként.
Bút bura hoznak oránként.

5

Uram hajcsd hozzám szivedet.
Ne dugd bé szent füledet.
Kegyelmesen nyuly már hozzám
Tekéncs szemeiddel réám

6

Hozzád kiáltok egyedül
Nincs segítség egyebektől.
Szabadics ezen törből ki
Nem állhat ellened senki.

7

Sok példákkal meg mutattad
Benned bizokat nem hagytad
Könyörűly rajtam is Uram
Mert magamat reád hattam

8

Bé zárlattak minden ajtok
Azokon nem szaladhatok
Nyisd meg Uram te kezeddél
Rabságomból had mennyek el.

9

Te bírsz Uram mindennel
Erős kemény kő szivekkel
Mert te azt meg lágyíthatod
's mint tetzik úgy fordíthatod

10

Fordicsd hozzám is sziveket.
Változtasd meg ő kedveket
Ne indullyon ártalmomra
Fordicsd dolgom minden jomra.

Más

Hatalmas ellenség ellen való oltalomért esedezés.

Nota: Halgasd meg Izrael

1

Oh Ur Isten vallyom mig tartod
Én rajtam a te nagy haragod
Meddig nézed be hunt szemmel
Meddig rollam nem veszed-el
E nyomoruságnak terhét
Ellenségem mig nyomorit

2

Te adtál engemet csuful.
Ellenségemnek czélúl tárgyúl
Távolról is hozzám lőnek
Hát meg ha közeleb jönnek
Miként fognak velem bänni
És engemet sanyargatni

3

Az ő erejek nagy rajtam
És meg nem őrizhetem magam
Markosan hozzám fogtanak
Sokan réám rohantanak
Mert csak egyedül maradtam
Tarsomtól már meg fosztattam.

4

Utamra leseket hántak
Engem mint sárt le tapodtak
Őrülnek nagy esetenem
Nevetkeznek én nevemen
Igyekeznek ők káromra
Hálót vontak ártalmomra.

5

Ki üzettem én Házamból
Meszsze kel laknom hazámtól
Idegen földön nyomorganom
Szörnyű orcza pirulással
Kenyeret eszem sírással

6

Fekszem kelek felelemmel.
Ne késsélhát a kegyelemmel.
Ved ki félelmet szivemből.
Isten mencs ki ez inségből.
Hiszen hozzád fojamodom.
Légy magad hát én gyámolom

7

Kely fel én mellettem őriz meg
Uram engemet szabadics meg,
Ellenségim hatalmoktól.
Mutasd meg hogy Pártfogoul.
Atdad özvegyeknek magad.
Ügyemet kérlek forgassad.

8

Ted velem e kegyelmedet.
Terjeszd ki hatalmas kezedet.
Vigy fel engem kösziklára
Ellenségem azt hadd lássa.
Hogy mellettem magad fogtál.
Hatalmokból ki ragadtál.

Más

Ugyan azonrol

Nota: *Miglen felejtess el Uram*

1

Uram én csak benned bízom
Kérlek meg ne csufoltassam
Ne hadj engemet inségemben
Álly melbem keserűségemben
Mert egyedül rád hagytam.

2

Ved fel magad én ügyemet
Nézd meg én ellenségímet
Nalamnál azok erősebbek
És az ő fegyverek élesek
Ne hagy el tehát engemet.

3

A te karoddal ály mellém
Ne lövöldözzenek belém
Fordicsad el töllem nyilokat
Ne emelhessék fel karokat
Hogy légyen csendesen elmém

4

Tört nékem ne hánhassanak
's abban meg ne foghassanak
Tégyed semmivé Szándékjokban
Bolondicsad meg Tanácsokban
Hogy magokban szálhassanak

5

Nagyon biznak erejekben
Kebelykednek elméjekben
De én egyedül csak te benned
Bizom mert biztat kegyelmed
Azért ne essem kétségben

6

Légy Uram erős Párt fogom
Sirván hozzád fojamodom
Meg foglak hitemnek kezével
Meg állok fiad érdemével
's azzal magamat biztatom

7

Mert azt mondja el hidjete
Valamit Atyámtól kértek
Az én nevemben mind meg léznek
Ebben nagy reménséget vészek
Tudom híven el nem veszek.

8

Noha én bűneim nagyok
Halált érdemlenek azok
És többek Tenger fővenyénél
De nem a Christus érdeménél
Jo reménségben hát vagyok

9

Tollem Szent Lelked el ne ved
De sőt kegyelmed nevellyed
El valhatatlan szereteted
Hogy szeresselek erős hittel
Hitem gyümölcsét érlellyed

Más

Az Isten irgalmasságával való biztatás a keserves Léleknek.

Nota: *Én az Urhoz fel kiálték*

1

Benned bizom én Istenem
Tudom nem hatz Uram engem
'Esmérsz engem Szolgálat
Én is tudom irgalmadat

2

Ha latogatz ugymint Atya
Vallyon kezed ki foghattya
És tölled ki kérdezheti
Míért szivem bú sebheti

3

Ha próbálod én hitemet
Ad melléje kegyelmedet
Nincs ugyan is segedelmem
Te kívülled én Istenem

4

Én ugymint te bűnös Lyányod
Hozzád megyek te meg látod
Én sebemet mely fájdalmas
kösd bé ne légyen artalmas.

5

Csak egy szot Szoly fájdalmimnak
Mindjárt töllem el távoznak
Nyuly bár hozzám egy ujjoddal
Meg gyógyulok én azonnal

6

Te gyógyítád meg régenten
A kik biztak kegyelmedben
Forduly hozzám is kegyesen
Ne bocsás engem üressen

7

Én is a te Juhocskád vagyok
Végy válladra nem járhatok
Édes jó és hű Pásztorom
Ne hagyál el szaggattatnom

8
Füled hallya bögesemet
Rám ütötted bélyegedet
Mellyel szoktad belyegezni
Te nyájadat el jegyezni

9
Tudod Uram reménségem
Vagyon benned hiedelmem
El sem futok botod alól
Mert te vagy nékem gyámolul.

10
Végy engemet oltalmadban
Ne ves el nagy haragodban.
Vedélmez ellenségemtől.
Ments meg régi insecemből

Más

Az Isten látogatásának hasznarol, 's az Világ alhatatlanságáról tanuság.

Nota: Az Úr énnékem őriző Pasztorom

1
Engem tanicsón Lelkem Tanitoja
Hogy meg lássa minden hogy oskolája
Nem hoz Szégyent annak Tanalójára
Abban ha szenved is nem leszén kárára
Mert minden nehezség fordul jóvára
Végtére jut kívánatos órára

2
Boldog ember kit az Isten tanit
Ne bánd ha szenvedés által is készít
Romlásd nem enged légy hat batorsággal.
Mert ő Szemével rád kegyesen teként
Örömré fordittya e világi kint.

3

Azért jovaidd ha el vesztetted is
Ne gondoly véle; mert az merő tövis.
Mely kint nemz hogy ha lábadba akadhat
Azért ne fajlald nyomd ki ha vérrel is
Meg gyógyulsz belőlle ha nem hamar is.

4

Semminek tarcsad világ ajándékát
Ma ki nyíttya holnap be fogja markát
Csak jádzik veled mint egy laptájával
Kecsegtet színes arany almájával
Ne bizzál benne sokakat már meg csalt.
Sok ember mézzel arany horgot be falt

5

Ha mosolyog is rád ő Szerencséje.
Őrizd magadat lábad ejti törben
Mert mind csalárdság annak az ő vége
Vigyáz magadra erős az ő mérge
Ne had meg tsálni magadat nékie
Fús tölle hamar sarkadat ne érje.

6

E világról végső bucsudat végyed
Szemed eleiben például tégyed
A Lót feleségét miként járt ő rútúl
Hogy az Innek nem engedett, utrol
Vissza tekint; mert só bálvánnyá
Változott és lött fen álló oszloppá

7

Néked is mutat Isten egy Városra
Mellyet készített hivei Számára
Hol semmi inség többbe már nem kínoz
Ot van szó szollód fojamodjál ahoz
Világi bu után örömet ő hoz
Ő holt meg érted bé fogad magához

Más

***Az Isten hathatos segedelméért valo, ő Felségéhez valo tellyes
bizodalombol Származott esedezés***

Nota: Az Istenhez az én szómat

1

Isten előtt az én szomat
Kiöntöm bizodalomomat
Ő hozzá ragaszkodom
Mert meg nem csalatkozom.

Igiréti nagyon tartya
Benne bizoit nem hadja
Mert hozzá fojamodnak
Es mindent reá biznak

2

Én reménlek te benned
Kerlek hitemet nevellyed
Mert ha csak mustár magni
Előtted meg sem semmi.

Kivánlak téged dicsirni
És te benned reménleni
Tégyed hát azt nagyobbá
Hogy szivem vállyon jobbá

3

Buzdicsd Lelkemet Lelkeddel.
Néked tetző dicsirettel.
Had dicsirjem én Lelkem

Kegyelmed közöld én véllem
Foglald el te magad szivem
Mert hozzád ragaszkodik
Egyedül benned bizik

4

Benned vetem reménségem
Hiszem el táplálsz te engem
Kis verébkékre gondot

Viselsz 's tartod azokat.
Engemet is hogy hadnál el
Ki így biztattz kegyelmeddel
Mert egy haj szál fejemről
Le nem hul hired nélkül

5
Azt montad kegyelmesen
Meg halgatz minket kegyesen
Még mig nem kiáltunk is
Nyelvünkel nem Szollunk is
Tudod miből álll kérésünk
Nékünk kik benned reménlünk
Hozzánk hajtod füledet
Mutatván kegyelmedet

6
Én hozzám is így fordultál
Inségemben el nem hagytál
Mert nyomoruságomban
El hagyatt árvaságomban
Magad segedelmem voltál
Inségemben el nem hagytál
Fel állítál lábamra
Mely nem lött gyalázatomra

7
Most is azon erőben vagy
A te hatalmad azon nagy
Fel vehetz még a porból
Ellenségim csufokból
Erőddel meg szabadithatz
Ki benned bizot el nem hatz
Fel allithatz lábamra
Mihellyen kedved tartya

8
Ved fel most is én ügyemet
Lásd meg én rövidségemet
Szoly belé hatalmaddal

Álly mellém te dárdáddal
Ellenségim czafoltassad
És azt nékik meg mutattad
Hogy a kik biznak benned
Inségekből ki vészed.

9
Kristus erdemében bizván
Kérlek nagy alázatosan
Üdvességem hasznára
Fordicsd Lelkem jóvára
Mostani szenvedésimet
Szörnyű nagy inségemet
Hogy végre örömedben
Nyugodjék kebeledben

10
Te szod ez ez boldogok vattok
Kik itten sirtok jajgattok
Könyveimet hát nézzed.
És tömlőidben szedjed
Hogy én az után örüllyek.
Mikoron elődben mégyek.
Több boldog harczolokkal.
És kegyes Bajnokokkal.

Más

Az Istenben vetet bizodalomrol valo elmelkedés.

Nota: *Úr Isten az én imádságom.*

1
Aldjad te az Urat én Lelkem
És minden én belső részem
Indully dicsiretre Szivem.
Énekely nékie én nyelvem
Mért jo Istenem.

2

Ő read tekint szemeivel
Büntől Lelked meg tisztítja
Betegséged meg gyógyítja
Haláltól meg ment kezeivel
És erejével

3

Irgalmassága te hozzád nagj
Nem haragszik soká réád.
El vészi haragját rollad
Jollehet te illy nagy bűnös vagy.
Azért hálát adj.

4

Miképen az Atya Fiához
Könyörülő szívet hordoz
Igy Isten kegyelmes ahoz
A ki bűnétől távoz
's hijja magahoz.

5

Inségedben ha hozzá futol
Sebed néki meg mutatod
Nyavalyádat meg panaszlod.
Azonnal téged meg orvosol
's így meg tartatol

6

Teremtőd önéked jól tudja
Hogy ruha is kel testedre
Vagyon gondja ételedre
Hidjed eltedet el nem hadja
Szükséged láttya

7

Csak egyedül rá had magadat
Ugyan is nagyon vígyáz rád
Mert ő Gondviselő Atyád
Kösziklából is vizet adhat
És meg ujjíthat

8

Bűneidnek el törlésére
Elég Christusod érdeme
És hozzád való kegyelme
Elég Lelkednek ő Szent vére
Idvességedre.

Más

***Szabadulásért való Haladás és Isten tovább való bajoskodásíbe
való Segedelméért való Esedezés***

Nota: Szeretem és áldom az Úr Istent

1

Szeretem és áldom Istenemet
Ki kegyelmesen tekénte ügyemet
És meg halgatá az én beszédemet
's meg könnyebbíté sullyos terhemet

2

Magasztaltassál Uram az Égíg
Mert Rabságomnak im ajtaja nyilik
Hiszen hogy ujjabban be se tévődik
De szabadon leszek már mind végíg

3

A te nagy hatalmad hirdettessék
Hogy meg mutattad hogy Semmit az inség
Benned bizoknak nem árthat a szükség.
Kíért te Szent neved dícsírtessék

4

Az is a te szent tetzésedből lett
Hogy sullyos ostorod engem meg ütött
De kegyelmed engemet erőssé tött
Ugy hogy az Inség hatalmat nem vett.

5

Most is mutatod rajtam jó voltod
Mert én szabadulásomnak utait
Egyengeted 's ki szeded ártalmait
És így tetézed rajtam kegyelmed

6

Vid végben hát szabadításodat
Hogy a kik nevelték veszedelmünket
's ok nélkül mindenkor gyűlöltek minket
Lássák rajtam te nagy hatalmadat

7

Szállyanak ők is önnön magokban
És lássák a dolgot hogy te markokban
Szakasztod félben az ő szándékokban.
Nem mehettek elő hatalmokban

8

Mert a ki erejében markának
Bizik és nem kezdi Isten nevében
Dolgát de még igasságos ügyében
Árt s kárt térszen özvegynek árvának

9

Ennek nyilai semmivé válnak
És fel tett czellyokat által nem járnak
Akarmely szorgalmatosan akarják
Még is ők hiaban fáradoznak

10

Amaz Iffjak tüzes kemenczében
Tsudálatoson tölled meg tartattak
Benned reménlvén el nem hagyattattak
Még a tűznek is sebességeben

11

Josef el adatott Bátyyaitól
De az Ur Isten szemekre teríti
Gonosz Szándékjokat a mikor teszi
Ötet szükségében tápláloul

12

Uram azon hatalmas Isten vagy
Rád hagyottakat gyalázatban ne had
De sőt kégyes Atyánk segedelmed add.
Szánd gyalázatomat mert igen nagy.

13

Mutassad Isten rajtam jó kedved
Tovább is magad ügyemet segéllyed
Boldogulásom sengéjét nevellyed.
Azért hatalmas kezéd rám tégyed

14

Kiért legyen az tisztesség
Mennyen és földön fel magasztaltassék
Te szent neved örökké aldattassék
Ki vagy erős 's hatalmas nagy Felség.

Más

Ugyan azonról

Nota: *Hajcsd hozzám Uram füledet*

1

Hajcsd hozzám Uram füledet
És halgasd meg kérésemet
Ne vesd meg sohajtásom
És én Hálaadásom
Mellyet mostani órában
Szívemnek indulattyában
Néked adok örömmel
És dicsírlek nyelvemmel

2

Dicsírtessél földön mennyen
Szívem Lelkem tagom minden
Aldja Szent Felségedet

's kegyes őrizésedet
Minden repeső madarak
És egyéb élő állatok
Dicsírijétek az Istent
Ki lakik Menyben ott fent.

3
Rajtam meg mutattad Isten
Hogy mindenekkel bírsz itten
's tölled igazgattatnak
Mellyek e földön vannak
Mert senkitől is nem félsz te
Erős zarokkal is bírsz te
Vas ajtokat egy szoddal
Fel nyithatod azonnal

4
Velem is eképpen bántál
Hozzám is csak egy szót Szoltál
Azonnal én vasaim
El oldattak lánczaim
Ki vöttél én tömlőczőmből
's keserves bujdosásomból
Ajtót nékem mutattál
Inségből ki ragadtál.

5
Meg halgattál Uram engem
Mert bízott hozzád én Lelkem
Engem ki szabadítál
Hatalmas karod által
Harczoltál magad mellettem
Ellenségem hát nevetem
Kik magok erejekben
Biznak estek szégenben

6
Mert senkit is te el nem hatz
Ki benned bizik de sőt adtz
Mindent a mit kíván s kér.

Mert erőd mindenre ér.
Urat a porban tapodhatz
Sok szegént ismét áldhatz.
Egyből ezeret tehetz
Igy mindent véghez vihetz

7

Isten tovább is ne hadj el
Úgyemet te magad ved fel
Igazgasd dolgaimat
Mutasd meg nagy hatalmadat
Ald meg maroknyi hitemet
Bővicسد kevés értékemet
Szaporicsd fillérkemet
Írántam jó kedvedet.

8

Mondj áldást kezem munkámra
Ne légyen előttem zárva
A te Gazdag Tárházad.
Meg ne vonnyad áldásod.
De juttass nékem is abból
Hogy ne légyek tovább csúfúl
s az én szegénységemet
Ne nevessek nevemet.

9

Hogy azért te Szent nevedet
Áldjam kegyelmességedet
És dicsirjem én Lelkem
Szabadító Istenem.
Szívemet pedig igazgasd
Bírdad tanicsd és oda hajcsd
A hova tetzik néked
's a mint hozza Szent kedved

Más

Ugyan azonról

Nota: *Dicsirlek Uram tégedet*

1

Dicsirlek Uram szivemből
Hogy Lelkem nyomorúságból
Nagy hatalmaddal ki vetted.
's Ellenségnek nem engedted.
Hogy esetemen örülhessen.
Mert velem bántál kegyelmesen

2

Kiáltásom meg halgattad
Életemet ki ragadtad.
Oroszlánoknak szájokból
Kik olalkodtak álnokul
Akarván engemet el nyelni
És így éppen semmivé tenni

3

Amint régen meg ígérted
Rajtam bé tellyesítetted
Benned-Bizokat nem hagyod
De segedelmedet nyújtod
Mellyért Uram töllem áldassál
Az Egig fel magasztaltassál

4

Uram tudod reménségem
Benned vetem reménségem
Ne hagy tovább is engemet
Forgasd magad én ügyemet
Álly mellém te hatalmaddal
Harczoly én mellettem karoddal

5

Személyekre semmit ne hajcs
Gazdagnak is parancsolhatsz
De szegént is fel emeled
Járulsz hozzá kegyelemmel.
Valakik hozzád fojamodnak
Azok meg nem fogyatkoznak

6

Azért én csak réád Uram
Egyedül hagyom én magam
Te légy tovább is párt fogom
Kegyes velem Dajkálkodóm
Fordícsad hát ügyemet jomra
Az én ellenségim láttokra

7

Az ő atkok helyet áldást
Adhatsz csendes meg maradást
Ugyanis szabados Ur vagy
Hatalmad is felette nagy
Kezedet senki nem foghattya
Akaratod se gátolhattya.

Más

***Az Isten hatalmával s kegyességével való biztatása
a kegyes Léleknek az ellenségei ellen***

Nota: Nagy hatalommal regnal az Isten

1

Az Isten nékem erős kő Várom
Segedelmemet csak ő tőlle várom
Az ő oltalma alatt én vagyok
Ellenség réád semmit nem hajtok

2

Hogy ha látogat is nagy sullyoson
Tudom mindazonáltal bizonyoson
A kit látogat azt ő szereti
Attya lévén Fiát meg nem veti

3

Ha tűz által kellene is mennem
Meg nem persel annak lángja engem
Velem vagyon Istennek oltalma.
Nem lehet hát semminnek ártalma

4

Azt mondja nekünk a mi Istenünk
Valakik csak ő benne reménlünk
Vagyon ő néki ránk gondja nagyon
Mert tenyerin nevünk írva vagyon

5

No hát hová lesz ti praktikátok
Mire mégyen a ti harczolástok
Mert a ki karjának erejében
Bizik meg csalatkozik ő ebben

6

Hijában agyarkodol ellensegem
Es akarsz semmivé tenni engem
Mert Isten az én erős Pártfogom
Benned bizom 's meg nem csalatkozom

7

Ne fáradjatok hát elmétekben
Nem áll az én dolgom kedvetekben
Isten meg mutattya hatalmat
El viszi ő szándektok artalmát

8

Ha ti kedvetekben állott volna
Eletem immár meg holtam volna
Kik predán kaptok meg estek szörnyen
Meg mutattya azt néktek az Isten

9

Fel fuvalkodtatok szívetekben
Mintha Isten nem volna erőben
Most nevem előttetek csuffá lett
De az Isten ismét fel emelhet.

10

Tudjátok Isten parancsolatját
Meg ne nyomoricsatok az árvát
Irtozhatnátok attól ti igen
Mit mond e felől néktek az Isten

11

Nem félek semmiképpen tölletek
Nincsen rajtam Semmi erőtök néktek
Ha tűz torkotok mégyen is torkotokból.
Nem leszen ártalmom mégis abból

12

Nem én ellenem de Isten ellen
Rugodoztok igen nagy kevélyen
Mert ő az özvegyek Párt-fogoja
Erőszak ellen oltalmazója.

Más

Ugyan azonról

Nota: Az Isten a mi reménségünk

1

A ki bizik jo Istenében
Boldogul az reménségében
Bizvást bátorságban lehet
Senki ellen kárt nem tehet
Mert Isten ötet környül vészi
Kő falait melléje teszi
Ellenség hozzá nem férhet
szándékja véget nem érhet

2

Én is bizom csak Istenemben
É örülök benne Szivemben
Mert ha ezren álnának is
Nekem nem árthatnak még is
Ha szinten hozzám tzeloznának
Engem még sem találhatnának
Meg vakittyta Isten őket
El rontya ő Fegyvereket

3

Ha nyilak szörnyű sűrűségben
Hullanának zápor essőkben
Avagy ha nagy Menydörgéshez
Hasonló menykő eséshez
Volna is a ti csattogástok
Ellenségim azt meg tudjátok
Hogy Isten az én oltalmam
Nem lehet semmi ártalmam

4

Ha szintén tüzet okádnátok
Oroszlán erővel birmátok
Ha fene Tigris modjára
Járnátok éltem kárára
Nékem semmit még sem árhattok
Mert Isten oltalmában vagyok
A ti mérgetek nem árthat
Sem engem által nem hathat.

5

Hijában azon mesterkedtek
Hogy engemet ki töröllyetek
Mert Isten esmér engemet
Tudja jól az én nevemet
Mert ő könyvében azt fel tette
Hogy benne bizom fel jedzette
Ti pedig meg szégyenültök
Hogy semmiben ment erőtök.

Reggeli ének

Nota: *Perelly Uram Perlőimmel*

1

Dicsirlek Uram tégedet
Hogy meg tartottál engemet
Minden nagy szerencsétlenségtől
És amaz gonosz ellenségtől
Ez éjnek sötétségében
Voltam gondviselésedben

Lelkem testem Házam népem
Meg oltalmaztad mindenem

2

Te strásád volt én mellettem
Nem is löve veszedelmem
Lelkem testem ellenségétől
És az ő Incelkedésétől
Kegyelmesen meg őriztél
Szárnyaiddal bé fedeztél
Engedtél jó egészségben
Fel is kelnem csendességben

3

Noha azt nem érdemlettem
Mert én tegnap is vétkeztem
És egész tellyes életemben
Ugyan is fogantattam bűnben
De te Irgalmasságod nagy
Es igen engedelmes vagy
Mert várván jobbulásomat
Halasztottad halálomat

4

Kérlek szent kegyességedet
Nyujcsd tovább is kegyelmedet
Hogy meg jobbithassam életem

's azt kedves Szerént rendellyem
Igazgas engem Lelkeddel
Magad birj az én Szivemmel
El ne hajollyak te tölled
Mutassad ezen kegyelmed.

5
Adj estvét is úgy el érnem
Hogy ellened ne vétkezzem
Ne ves te magadtól el engem
De sőt nevellyed bennem Hitem
Hagyásid szerént élhessek
Te nállad kedvet Lelhessek
Tégy úgy velem szent nevedért
Kedves Fiad érdeméért

Estveli Ének

Nota: Te hozzád kiáltok Ur Isten

1
Nyugodalmomra készül testem
Én ágyamban majd le fekszem
Viselly Gondot rám Istenem
Veszedelem ne érje Lelkem.

2
Bocsásd meg kérlek minden vétkem
Ne fizess úgy mint érdemlem
Szent Fiad meg holt érettem
Kegyelmet nyert tölled énnékem

3
Végy engem te Szent oltalmadban
Az ördögöt vessed lánczra
Ne légyen rajtam hatalma
Se semmimnek tölle ártalma

4

Ves zabolát indulatimra
Mellyek Lelkemnek kárára
vezethetnek pokolra
Had igyekezzem inkább jóra

5

Allics strását én Házam körül
Őriz hirtelen haláltol.
És mindenféle károktól
Rám jöhető betegségektől

6

Mert a ki szent oltalmadban
Nyugszik jól van annak dolga
Őrdög hatalma sincs rajta
Őtet is az meg zabolázza

7

Adjad holnap jó egészségben
Felkelnem frissen örömben
Legyek te szent kedvedben
És dicsirjelek Énekekben.

Buban el lankadt Szívnek jajgatása

Boldogtalan szörnyű keseredett sorsom
Kiben immár leszen holtig maradásom
Mint Tengernek habja olyan én forgásom
Szerencse keréken nő sok változásom
Oh jaj mely kínosan emésztődik szívem
Bu bánat győtrelem fogyattya életem.
Sok keserves nyilak által járták szívem
Gyógyulását immár hogy kel reménlenem
Mert ámbár atzélbol lehetne állanom
El kellene még is ekkétig lankadnom
Cziczero nyelvével ha lehetne birnom
Szörnyű bánatímat hogy kéne számlálnom
Világi szerencse rám is mosojgottál

De mosojgásoddal homájban borítál
 Minden jóvaimtól engemet meg fosztál
 Mint a szedett szőlőtt látom csak ugj hattál
 Bár soha semmi jót ne kostoltam volna
 Avagy Uri ágyból ne születtem volna
 Mostan bus elmémtől nyugodalmom volna
 Csufolok nyelveken nem forgottam volna.
 Tizenkét esztendőtt tölték bujdosásban
 Tengeri habok közt bizonytalanságban
 Onnan szabadulván élek árvaságban
 Végzem is életem boldogtalanságban
 Bölcs Salomon Király mindent meg orobol
 Aranynak Ezüstnek szűkit nem látta (:bála
 Még is amitásnak mind ezeket hatta
 Mert állandóságát világnak nem látta
 Álhatatlan világ velem csak jádzottál
 Fel vetvén mint laptát esésemre vágtyál
 Amikor le estem kaczagva katzagtál
 Végtére nagy gyorsan a porban tapodtál
 De mivel én töllem már meg ismértettel
 Látom nem csak velem sokakkal így tettél
 Kiket hunyorgással halodban ejtettél
 Legyen ámbár tiéd a mit rajtam nyertél
 Árnýékhoz hid többé nem kaptol velem
 Mert vízi buborék semmit ér előttem
 Amaz erős Torony melyhez hátom vetem
 Mozdulhatatlanul ál bizonynal hiszem
 Sem jó sem gonosz nem jó a Városban
 Mellyet amaz nagy Ur nem küldene abban
 Nem kereshet senki gáncsot dolgaiban
 Minden szabadoson mert ál hatalmában
 Immár el végezem nehéz panaszimat
 Mert magamban szálván vádolom magamat
 Hogy meg érdemlettem ezen ostoridat.
 Ur Isten ne vesd el szegény Szolgálodat.
 Ez verseket szerzé keseredett Mára
 A kinek élete bubánat jobbára
 Árván neveltetett ő attya-Házában
 Ki legyen ez ne kérd neve mert homályban

Más igen szép ének

Notája: *Halgasd meg Uram kérésem.*

1

Meg elemedett időmben
Ez nyilat amely Szivemben.
Szörnyű fájdalommal érzem.
Több sebeket vélle sértem.
Hogy hogy kel azt el szenvednem.
Élet nélkül hogy kel élnem.
Szárnyamnak repdeső tolla.
Fajdalmason im ki hulla

2

Meg fosztattam mindenemtől.
És az én Szerelmesimtől
Kiket gyaszban neveltem
Arva kenyeret véllek ettem
Ihol már szárnyokra kelvén
És ember korokat érvén
Elviselhetetlen sebet
Szivemben halálok ejtett.

3

Bár csak Szókat találhatnák
Hogy gyötrelmem ki mondhatnám
Jób példáját ha forgatom
Nehezebbnek tapasztalom
Ha szerelmes özvegyeket
Egyben gyűjtöm mind ezeket
Szerlemeseb özvegy vagyok
Egygyetlen egygyen jajgatok

4

Viág szerint mit reménlek
Vigasztalást hol lelhessek
Sohol im hasonlóm nincsen

Kinek szívét oly nyíl sércse
Ezen nyílnak nagy sérelmét
Kel éreznem nagy kínnyaít
Mert az hármát meg ujjita
Bánatra bánatot hozza

5

Oh nagy hatalmu Szent Isten
Ki kerddhet vakmerőképpen
Miért cselekszed ezt vagy amazt.
Mindenekkel bíró Ur vagy.
Azért Számra kezem tészem
Te ellened hogy ne vétsek
Noha nagyok én siralmím
Annál nagyobbak bűnéim

6

Hálát adok néked Isten
Ez világon büntes engem
Kik sirunk jajgatunk itten
Őrülni fogunk Mennyégben
Christus érdeme bűnünket
El törlötte vétkeinket
Attya Jóbján oly szót Szollóm
Mit félnék ő tölle nincsen

Más

Notája: Irgalmaz Uram irgalmaz

Irgalmaz, Uram irgalmaz nékem
Ne nézd sok bűnom 's fertelmességem
Mellyek engem szintén földre lenyomtak
Szivemnek nyugodalmat nem adnak
Úntalan mindenütt reám kiáltanak

Tudom büntetést érdemlettem
Előtted magamat úgy viseltem
Mintha nem látnék előttem Vermet
Futottam bűnben, és jónak tettzett
Nem gondoltam azt, hogy nyakam ki törhet.

Sokságát bűnnek nem tagadhatom
Pokolnak Száját tátva láthatom
Csuda, hogy földtől nem nyeletem el
Még érdemlettem én bűneimmel
Kiket most immár vallom nagy Szégyennel

Kevélységet tudom hogy gyűlölöd
Még is benne úztam életemet
Abban töltöttem el merültem benne
Tettzett nékem Világ Szerentséje
De jól eset hogy válét vettem tőle

Áldással Isten te jóvóltodért
Véget Szakasztál meg oltád tüzét
Nem engedted hogy tartson halálomig
Meg aláztál engem földig
Mellyért Szent Nevedtőlem ditsértetik.

Kristusért kérlek botsáds meg vétkem
Végy kegyelmedben hiszen én értem
Keresztfán meg-hólt ő drága érdeme
Pokolból lelkem ő és ki vezere

Nem esem semmiképpen kétségbe
Bizom erősen Kristus érdemében
Ő tudja hogy bánom én bűneimért
Ő vizsgálhattya maga szívemet
Esméri bennem igyekezetemet.

Kérlek Úr Isten igazgass engem
Akaratodra tanítsd meg szívem
Azt akarhassam a mi tettzik néked
Azon kívül mind Semminek tessék
halgas megengem óh Mennyei Felség.

Fiam!

Az én kedves Urammal a te Édes Atyáddal én is az én laktaföldömből, Isten ő Szent rendelése szerint, valamint Sára Abrahámmal, Rebeka Isakkal, Rachel Jakóbbal bújdostak az Idegen Nemzet közzé sok nyomorúságot szenvedvén. Midőn Szabadon uralkodó Istennek ő Szent Felségének tettzet utóljára engemet az én drága Kintsemtől Szegény Édes uramtól, a te Édesatyádtól meg fosztani. Naómmival edjütt Édes Hazámba nem úgy mint mentem vólna, de üresen jöttem, s testi gazdagság nélkül ugyan, de lelki képpen örömmel és vigasztalással tellyes, a mellyből származott egynehány Imádságot, és Éneket az én Istenem ditsóségére tsináltam, néked ajándékul adni akartam, hogy azokat szemed előtt viselvén igyekezzél magad is Istennek ő Szent-felségének, mind Szerentsés, mind mostoha időben hiven és igazán szolgálni, benne való bizodalmat vetni, 's é világ szemfény vesztő gyönyörüségét kerülni, úgy lehetz bizonyos, hogy a melly áldást előljáró beszédemben rád adtam Isten előtt foganatos lészen. Dantzkán 1721.

Zusammenfassung

Csaba SZABÓ: Das Gebet- und Gesangbuch „Schule des Elends“ von Anna Zay

Über das Leben von Anna Zay steht uns leider nur geringes Material zur Verfügung, ihre Biographie kann anhand ihrer Briefe, ihres handschriftlichen Werkes bzw. der bis jetzt bekannten Daten ihres Mannes Ádám Vay (er war ein berühmter Kurutzengeneral) nur fragmentarisch rekonstruiert werden. Sie ist aus der Ehe von András und Krisztina geb. Révay geboren, Geburts- und Todesjahr ist uns nicht bekannt. Irgendwann in den Jahren 1696/1699 heiratete sie den verwitweten Ádám Zay, der 1701 wegen Hochverrats gemeinsam mit dem Fürsten Ferenc Rákóczi II. in Wiener Neustadt eingesperrt wurde. Ferenc Rákóczi II. ist es gelungen, aus der Haft zu flüchten, Zay wurde erst nach einem Jahr entlassen. In kurzer Zeit schloss er sich dem Fürsten an, wurde 1704 zum Burghauptmann in Munkács ernannt, war Vermittler zwischen dem fürstlichen Hof und den protestantischen Ständen Siebenbürgens, 1711 fanden die Verhandlungen zwischen den Aufständischen und dem Wiener Hofe in seinem Schloß statt. In demselben Jahr folgte er seinem Fürsten ins Exil und verstarb 1719 in Polen. Nach seinem Tode begann die verwitwete Anna ihr Gebetbuch zu schreiben (beendet im Jahre 1721). Das Buch enthält eine Ermahnung an ihren Sohn Samuel. Es wurde mehrmals abgeschrieben und handschriftlich verbreitet. Als Vorlage der Veröffentlichung wurde diesmal eine Abschrift aus dem 18. Jahrhundert gewählt (Országos Széchényi Könyvtár Duod. Hung. 167.). Laut Analyse ist das Buch von der lutheranischen Mystik stark beeinflusst, vor allem die Werke von Johann Arndt sind in dieser Hinsicht besonders hervorzuheben. Arnds Werke sind auch in der Bibliothek der Familie vorzufinden. Im Aufsatz wird das Gebet- und Gesangbuch nebst seinen möglichen Quellen, Inspirationen und Einflüssen ausführlich analysiert.